

UPUTSTVO ZA PRIMJENU REGULATORNOG KONTNOG PLANA

UVOD

Regulatorni kontni plan (u daljem tekstu RKP) je utvrđen u skladu sa članom 57. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke („Službeni novine FBiH“ broj 45/05), a kao pravni osnov za njegovo donošenje je Zakon o električnoj energiji FBiH, („Službene novine FBiH“ broj 41/02, 24/05 i 38/05), Ugovor o uspostavi Energetske zajednice (Službeni glasnik BiH-Međunarodni Ugovori broj 9/06) i Direktiva 2003/54/EC koja je sa svojim odredbama zaključno sa 01. julom 2007. godine trebala biti uključena u pravni sistem Bosne i Hercegovine.

Odredbom člana 30. Zakona o električnoj energiji FBiH imaocu dozvole propisana je obaveza dostavljanja izvještaja Regulatornoj komisiji. Prema navedenom članu Zakona, regulatorna komisija može zahtijevati od svakog imaoca dozvole da osigura podatke i informacije koje su potrebne u svrhu primjene Zakona. Po istom članu Zakona o električnoj energiji FBiH, imalac dozvole je dužan dostavljati u traženim rokovima Regulatornoj komisiji podatke i informacije kao i učestvovati na razvijanju međusobne saradnje sa Regulatornom komisijom.

Regulatorni kontni plan zasnovan je na propisanom kontnom planu za preduzeća na području Federacije BiH, koji izdaje Savez računovođa, revizora i finansijskih radnika FBiH, koji je izrađen u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH, međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) te drugim propisima koji uređuju privredni sistem.

Prilikom izrade RKP korištena su postojeća sintetička i analitička računovodstvena konta iz Kontnog plana koji je osnov za izvještavanje elektroprivrednih društava na području Federacije BiH, izmjenjena i dopunjena u strukturi analitičkih računovodstvenih konta, u svrhu regulatornog izvještavanja. RKP se propisuje u cilju jedinstvenog evidentiranja sredstava, izvora sredstava, troškova, prihoda i rashoda koji će doprinjeti efikasnijem izvještavanju od strane elektroprivrednih društava na području Federacije BiH za potrebe regulatornog procesa. Analitička peteroznamenasta računovodstvena konta koja su propisana odlukom o Regulatornom kontnom planu obavezujuća su za potrebe odvijanja tarifnih postupaka i u potreban prihod se mogu uključiti samo oni troškovi, prihodi i rashodi koji su definisani sintetičkim i analitičkim računovodstvenim kontima u okviru Regulatornog kontnog plana.

Elektroprivredna društva na području Federacije BiH moraju obezbijediti da prilikom vođenja računovodstvene evidencije i pri sastavljanju finansijskih izvještaja za potrebe odvijanja tarifnih postupaka i regulatornog izvještavanja primjenjuje sve uslove koji su definisani:

- Pravilnikom za tarifnu metodologiju i tarifne postupke,
- Odlukom o primjeni Regulatornog kontnog plana
- Uputstvom za primjenu Regulatornog kontnog plana

1. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA

Osnovni zahtjev finansijskog izvještavanja za regulatorne svrhe je računovodstveno razdvajanje elektroprivrednih djelatnosti. Elektroprivredne djelatnosti proizvodnja, distribucija i snabdijevanje električnom energijom I. reda, snabdijevanje električnom energijom II. reda i međunarodna trgovina, unutar jednog elektroprivrednog društva moraju biti računovodstveno razdvojene, da bi se mogao utvrditi potreban prihod za svaku djelatnost posebno, a sve u cilju kontrole postojanja unakrsnog subvencioniranja između različitih licenciranih elektroprivrednih djelatnosti, kao i unakrsnog subvencioniranja između regulisanih djelatnosti i tržišnih djelatnosti.

Pri tome, elektroprivredna društva moraju posebno prikazivati rezultat svakog segmenta koji predstavlja prihode umanjene za rashode segmenta.

Za potrebe regulatornog procesa u okviru segmenta proizvodnje električne energije moraju se posebno prikazati rezultati za svaki element segmenta (svaki blok termoelektrane i hidroelektrana posebno).

Prihod po segmentu predstavlja prihod iskazan u bilansu uspjeha segmenta koji se direktno može pripisati segmentu i odgovarajući dio prihoda subjekta koji se može dodijeliti segmentu na razumnom osnovu bilo od prodaje vanjskim subjektima, bilo od transakcije s drugim segmentima istog subjekta.

Rashod po segmentu predstavlja rashod koji proizlazi iz poslovnih aktivnosti segmenta koji se može pripisati tom segmentu i odgovarajući dio rashoda koji može biti dodijeljen tom segmentu na razumnom osnovu, uključujući i rashode koji se odnose na prodaju vanjskim kupcima i rashode koji se odnose na transakcije sa drugim segmentima istog subjekta.

Za potrebe odvijanja tarifnih postupaka i regulatornog izvještavanja, elektroprivredna društva trebaju u poslovnim knjigama imati razdvojena stalna materijalna i nematerijalna sredstva koja pripadaju određenom segmentu i ta sredstva predstavljaju ona poslovna sredstva koja jedan segment angažuje za svoje poslovne aktivnosti i koja se mogu direktno pripisati segmentu ili dodijeliti segmentu na razumnom osnovu. Ako rezultat segmenta uključuje prihode od kamata ili dividende, sredstva tog segmenta uključuju i odgovarajuća potraživanja, zajmove, ulaganja ili druga sredstva koja donose prihod.

Obaveze segmenta su one poslovne obaveze koje nastaju iz poslovnih aktivnosti segmenta i koje se mogu ili direktno pripisati segmentu ili dodijeliti segmentu na razumnom osnovu. Ako rezultat segmenta uključuje rashode od kamata, obaveze tog segmenta uključuju odgovarajuće obaveze po kojima je kamata obračunata.

Takođe, elektroprivredna društva trebaju imati po segmentima definisane računovodstvene politike koje su usvojene za prezentaciju i sastavljanje finansijskih izvještaja i sa usvojenim računovodstvenim politikama po segmentu trebaju upoznati Regulatornu komisiju.

U ukupan prihod regulisane djelatnosti uključuju se troškovi nastali obavljanjem te djelatnosti, a sastoji se od potrebnog prihoda koji se ostvaruje iz tarifa, prihoda od prodaje proizvoda/usluga na tržištu i ostalih prihoda iz poslovanja. Sporedne (neregulisane) djelatnosti ukoliko se obavljaju u elektroprivrednom društvu trebaju biti računovodstveno razdvojene od ostalih djelatnosti i troškovi

nastali obavljanjem sporednih (nereguliranih) djelatnosti trebaju se prikazivati odvojeno od troškova reguliranih djelatnosti.

Pomoćni i prateći poslovi predstavljaju poslove koji su neposredno vezani za poslove regulirane i/ili neregulirane djelatnosti i potrebno ih je pravilno identifikovati u cilju adekvatne alokacije njihovih troškova, rashoda i prihoda na pojedine djelatnosti, kao i utvrđivanja opravdanosti njihovih troškova. Zajednički i opšti poslovi predstavljaju poslove koji su zajednički za više segmenata ili elemenata u okviru segmenta u elektroprivrednom društvu.

Pri alokaciji troškova pomoćnih i pratećih poslova, kao i opštih i zajedničkih poslova, elektroprivredna društva trebaju koristiti odgovarajući ključ alokacije odnosno osnovu za raspoređivanje, koja treba da predstavlja kvalitetnu osnovu za raspored troškova pomoćnih i pratećih poslova, te troškova opštih i zajedničkih poslova, na pojedine regulirane i/ili neregulirane djelatnost. Elektroprivredna društva su dužna da način odabira ključeva alokacije za svaku vrstu troška, rashoda i prihoda dostave pisanim putem FERK-u.

Da bi se u elektroprivrednom društvu izvršila pravilna primjena načela računovodstvene razdvojenosti kao i pravilne alokacije troškova, određene poslovne aktivnosti se trebaju identifikovati kao mjesto troškova. Mjesto troška predstavlja organizacijsku ili funkcionalnu jedinicu u preduzeću koja uzrokuje troškove i koja na njih može uticati i njima upravljati.

Poslovni segment predstavlja jasno određen sastavni dio subjekta koji je angažovan u proizvodnji određenog proizvoda ili pružanja usluga ili skupine povezanih proizvoda ili usluga i koji je podložan rizicima i prinosima koji se razlikuju od onih u drugim poslovnim segmentima. Informacije segmenta pripremaju se u skladu sa usvojenim računovodstvenim politikama za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja subjekta. Pri određivanju odnose li se proizvodi i usluge na segment, trebaju se razmotriti sljedeće činjenice:

- a) priroda proizvoda ili usluga
- b) priroda proizvodnih procesa
- c) vrsta ili skupina kupaca proizvoda ili usluga
- d) metode koje se koriste za distribuciju proizvoda ili pružanje usluga
- e) ako je primjenjivo, priroda propisa koji uređuju ovu oblast.

Sredstva koja se zajednički koriste od strane dva ili više segmenata raspoređuje se na segmente ako i samo ako se s njima povezani prihodi i rashodi takođe raspoređuju na te iste segmente. Prilikom raspodjele zajedničkih sredstava, prihoda i rashoda na pojedine segmente potrebno je koristiti ključeve koji su definisani i usvojeni internim aktom o alokacijskim ključevima u elektroprivrednim društvima. Izabrani ključevi trebaju da realno odražavaju pripadnost navedenih kategorija pojedinom segmentu.

Elektroprivredno društvo je dužno u okviru elektroprivredne djelatnosti da identifikuje sljedeće poslovne segmente:

- proizvodnja električne energije,
- distribucija električne energije,
- snabdijevanje električnom energijom I reda (tarifni kupci)
- snabdijevanje električnom energijom II reda (kvalifikovani kupci i unutrašnja trgovina) i međunarodna trgovina

- sporedne djelatnosti

U okviru segmenta proizvodnje električne energije elektroprivredno društvo je za potrebe odvijanja tarifnih postupaka i regulatornog izvještavanja obavezno da popunjava RKP i propisane obrasce FERK-a, za sve elemente segmenta koji predstavljaju proizvodnu jединicu definisanu Pravilnikom za tarifnu metodologiju i tarifne postupke tj. za svaki blok termoelektrane posebno i za svaku hidroelektranu.

MRS-om 14 (paragraf 17) je propisano da prihode po segmentu, rashode po segmentu, sredstva i obaveze segmenta treba uključiti u iznose onih stavki koje se mogu direktno pripisati segmentu i iznose tih stavki koje se mogu dodijeliti segmentu na razumnom osnovu. U svemu tome subjekat treba da se osloni na svoj interni sistem finansijskog izvještavanja kao na početnu tačku za utvrđivanjem onih stavki koje mogu da se direktno pripišu ili razumno dodijele segmentima. Dodjeljivanje neke stavke segmentu u finansijskom izvještavanju za potrebe regulatornog procesa treba da bude razumljivo i na prihvatljivom osnovu.

1.1. Evidentiranje troškova po mjestima troška

U okviru svojih računovodstvenih politika, elektroprivredno društvo treba da definiše računovodstvenu politiku izvještavanja na nivou elektroprivrednog društva, koja je usvojena za sastavljanje i prezentaciju izvještaja konsolidovane grupe ili subjekta, kao i računovodstvene politike koje se posebno odnose na izvještavanje po segmentima. Računovodstvenim politikama izvještavanja po segmentima takođe trebaju biti definisane metode određivanja transfernih (internih) cijena između segmenata i osnovice za alokaciju prihoda, rashoda, sredstava i obaveza segmenta, kao stavki koje se mogu direktno pripisati segmentu i koji se mogu dodijeliti segmentu na razumnom osnovu.

Da bi se obezbijedila pravilna alokacija (raspoređivanje) troškova na segmente potrebno je prvenstveno definisati najvažnija mjesta troškova:

- mjesta troškova osnovnih djelatnosti predstavljaju elektroprivredne djelatnosti proizvodnja, distribucija, snabdijevanje električnom energijom I reda, snabdijevanje električnom energijom II reda i međunarodna trgovina, za čije obavljanje su elektroprivredna društva dobila licencu od Regulatorne komisije.
- mjesto troška sporedne djelatnosti predstavlja mjesto obavljanja sporedne (neregulisana) djelatnosti čiji se učinci realizuju ili se mogu realizovati eksterno. Ukoliko u elektroprivrednom društvu postoje takve djelatnosti one se moraju evidentirati kao posebno mjesto troška kako bi se izbjeglo subvencioniranje između pojedinih djelatnosti.
- mjesta troškova pomoćnih i pratećih poslova su ona koja osiguravaju nesmetano odvijanje poslovnih aktivnosti na ostalim mjestima troškova. U okviru mjesta troškova pomoćnih i pratećih djelatnosti ubrajaju se sljedeći dijelovi elektroprivrednog društva: službe transporta, usluge ishrane, alatnice, baždarnice, laboratorije, službe za naučno-istraživački rad i razvojne projekte, službe za organizaciju nastupa na tržištu, auto-radionice i slične djelatnosti, koje značajan ili pretežni dio svojih proizvoda i usluga realizuju interno, ali ostvaruju ili mogu ostvarivati eksternu realizaciju i koji se mogu nabaviti eksterno (*outsourcing usluge*). Troškovi pomoćnih i pratećih poslova prenose se na segmente i elemente unutar segmenta osnovnih i sporednih djelatnosti po internim-transfernim cijenama njihovih učinaka ili po adekvatno izabranim ključevima alokacije.

- mjesta troškova zajedničkih i opštih poslova su ona koja se odnose na poslove koji su zajednički za više mjesta troškova. U okviru mjesta troškova zajedničkih i opštih poslova ubrajaju se sljedeći dijelovi elektroprivrednog društva: nabavka u okviru koje se nalazi i centralno skladište, tehnička priprema proizvodnje, kontrola kvalitete, uprava, prodaja i marketing, upravljanje kvalitetom, pravni i kadrovski poslovi, finansije i računovodstvo, odnosi sa javnošću, planiranja investicionih ulaganja i praćenje realizacije investicionih ulaganja. Troškovi zajedničkih i opštih poslova se raspoređuju na segmente i elemente unutar segmenta osnovne i sporedne djelatnosti primjenom adekvatnih izabranih ključeva.

Oznake mjesta troškova za unošenje transakcija, zavisno od organizacije elektroprivrednog društva mogu imati sljedeći numerički sistem (elektroprivredna društva mogu izabrati numeraciju mjesta troškova u skladu sa svojim postojećim oznakama mjesta troška koja trenutno koriste u okviru svog računovodstva):

Oznaka mjesta troška osnovnih djelatnosti	Oznaka mjesta troška
Proizvodnja električne energije	100-199
Distribucija el.energije	200-299
Snabdijevanje električnom energijom I reda (tarifni kupaci)	300-399
Snabdijevanje električnom energijom II reda (kvalifikovani kupci i unutrašnja trgovina) i međunarodna trgovina	400-499
Međunarodna trgovina	400-499

Sporedne djelatnosti	500-599
----------------------	---------

Oznaka mjesta troškova pomoćnih i pratećih poslova	600-699
--	---------

Oznaka mjesta troška zajedničkih i opštih poslova	700-799
---	---------

Elektroprivredna društva alokaciju troškova na segmente i nosioce troškova trebaju da vrše na način da u okviru svog finansijskog knjigovodstva formiraju analitička računovodstvena konta za svako posebno mjesto troška. U okviru informatičkog programa za vođenje finansijskog knjigovodstva u elektroprivrednim društvima potrebno je da se u okviru svakog konta (sredstava i izvora sredstava) kao

i konta rashoda i prohoda (klasa 6) formiraju subanalitička računovodstvena konta sa odgovarajućom pripadnosti mjestu troška.

Način raspoređivanja troškova koji se odnose na sredstva, prihode i rashode po mjestima troškova elektroprivredna društva trebaju da definišu internim aktom i to na način koji će najmjerodavnije pripisati trošak navedenih kategorija pojedinom mjestu troška.

2. KLASIFIKACIJA OSNOVNIH SREDSTAVA ZA OBAVLJANJE ELEKTROPRIVREDNIH DJELATNOSTI

2.1. Vođenje računa stalnih sredstava u elektroprivrednom društvu

Nematerijalna sredstva obuhvataju nefinansijsku imovinu koja je bez fizičkog obilježja i koja se može identifikovati. Da bi se neka imovina priznala kao nematerijalna imovina u bilansu stanja neophodno je da elektroprivredno društvo kontroliše izvore iz kojih će buduće ekonomske koristi priticati u društvo, te da se trošak nabavke tog sredstva može pouzdano izmjeriti. Nematerijalna imovina obuhvata izdatke za razvoj, aplikativni softver, licence, koncesije, vlasnička, zaštitna i poslovna prava, te goodwill koji je proizašao iz poslovnih spajanja koji uključuje i nematerijalnu imovinu iz poslovnih spajanja za koju se ne može utvrditi fer vrijednost. Elektroprivredna društva trebaju zasnivati računovodstvo nematerijalne imovine na MRS-u 38 i 36 i MSFI-u 3. Nematerijalna sredstva koja se vode na računima grupe 018 mogu se pripisati određenoj elektroprivrednoj djelatnosti samo ako se neposredno odnose na tu djelatnost.

Evidentiranje nematerijalnih sredstava elektroprivredna društva u skladu sa potrebama odvijanja tarifnih postupaka i regulatornog izvještavanja trebaju u okviru Regulatornog kontnog plana posebno da vode za svaki segment i za element segmenta.

grupa	oznaka mj.troška	oznaka sredstva	naziv nematerijalnog sredstva
01			Stalna nematerijalna sredstva
011			Patenti, licence i zaštitni znakovi
0110			Patenti (vlastiti, stečeni/otkupljeni)
0111			prava na tehničku i tehnološku dokumentaciju za proizvodnju
0112			Licence
0113			Franšize
0114			Prava na model i zaštitni znak
0119			Revalorizacija patenata, licenci, franšiza i zašt. znakova
012			Kapitalizirani troškovi razvoja (izdaci za razvoj)
013			Računarski programi-softveri (koji nisu dio hardwera)
014			Koncesije i ostala prava
0140			Koncesije
0141			Izdaci za pravo priključka i korištenja energetskih objekata
0143			Koncesije kao prava na eksploataciju prirodnih bogatstava

0148	Ostala prava koja mogu biti priznata kao sredstva (za obavljanje licencirane djelatnosti)
0149	Revalorizacija koncesija i ostalih prava
015	Stalna nematerijalna sredstva u pripremi
0151	Ulaganja u toku-Patenti, licence i zaštitni znakovi
0152	Ulaganje u toku-Kapitalizirani troškovi
0153	Ulaganja u toku-Računarski programi (softwer)
0154	Ulaganja u toku-Koncesije i ostala prava
0158	Ulaganja u toku-Ostala stalna nematerijalna sredstva
017	Avansi za stalna nematerijalna sredstva
018	Ostala stalna nematerijalna ulaganja
0180	Ostala stalna nematerijalna ulaganja koja služe za obavljanje licencirane djelatnosti
0189	Revalorizacija ostalih stalnih nematerijalnih ulaganja
019	Ispravka vrijednosti nematerijalnih stalnih sredstava Ispravka vrijednosti nematerijalnih stalnih sredstava (analitika po grupama sredstava) koja služe za obavljanje regulisane djelatnosti

Elektroprivredna društva mogu da razviju vlastiti sistem oznaka pojedinačnih sredstava na način da uvede subanalitička računovodstvena konta u okviru predviđenih sintetičkih računovodstvenih konta, kako bi se na pravilan i tačan način i u skladu sa prirodom i uslovima obavljanja djelatnosti, identifikovala nematerijalna sredstva koja služe za obavljanje regulisane djelatnosti.

Materijalnu imovinu sačinjavaju nekretnine, postrojenja i oprema, kao: zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema, krupni alati, pogonski i uredski inventar, transportni uređaji, zgrade i ostala materijalna imovina, koja se koristi za trajno obavljanje regulisanih i sporednih djelatnosti. Materijalnom imovinom se također smatraju i dati avansi za materijalnu imovinu, te svi drugi izdaci u vezi sticanja imovine do njena dovođenja u radno stanje za namjeravanu upotrebu.

Za potrebe odvijanja tarifnih postupaka i regulatornog izvještavanja, tačnije za preciznije određivanje regulatorne osnovice, elektroprivredna društva za svaku pojedinačnu stavku nekretnina, postrojenja i opreme koji su iz bilo kojih razloga povučeni iz aktivne upotrebe, treba obavijestiti Regulatornu komisiju i dokazati da ta sredstva nisu uključena u regulatornu osnovicu.

Zemljište predstavlja specifičnu vrstu dugotrajne materijalne imovine jer ima neograničen vijek trajanja. Zemljište se posebno evidentira kao stalno materijalno sredstvo u poslovnim knjigama elektroprivrednih društava. Zemljište je potrebno evidentirati odvojeno od građevina na tom zemljištu, bez obzira što mogu biti zajedno nabavljeni. Ako nabavna vrijednost zemljišta uključuje i troškove demontiranja, uklanjanja i restauracije područja, taj se dio zemljišta tokom vremena amortizuje kroz koristi koje subjekat očekuje od tih troškova.

To su posebni imovinski oblici i s njima se u računovodstvu elektroprivrednih društava odvojeno postupa. Zbog neograničenosti vijeka trajanja na zemljište se ne obračunava amortizacija. Primjena MRS-a 36-Umanjenje vrijednosti sredstava je takođe obavezujuća za poziciju zemljišta bez obzira na činjenicu što se zemljište ne amortizuje.

Zemljište u elektroprivrednoj djelatnosti je ono na kojem se nalaze objekti, pristupi i prolazi, koji služi za obavljanje elektroprivrednih djelatnosti. Za svaku stavku zemljišta koje je u poslovnim knjigama

elektroprivrednog društva evidentirano kao njegovo vlasništvo ne treba vršiti obračun amortizacije. Građevine i oprema koje se nalaze na tom zemljištu treba posebno evidentirati u poslovnim knjigima elektroprivrednih društava i na njih vršiti obračun amortizacije.

U poslovnim knjigama elektroprivrednih društava zemljišta se evidentiraju kao stalna materijalna sredstva, a prava na korištenje zemljišta se vode na računovodstvenim kontima nematerijalnih sredstava. Ukoliko prava na korištenje zemljišta imaju trajan karakter na njih se ne obračunava amortizacija, a za pravo na korištenje zemljišta čije trajanje je ograničeno potrebno je obračunavati amortizaciju tokom perioda na koji je pravo dobiveno.

Zemljište:

konto	oznaka mj.troška	oznaka sredstva	naziv grupe sredstva
020		1.1.	Zemljišta na kojima su smještena postrojenja za obavljanje elektroprivredne djelatnosti
0200		1.1.1.	Poljoprivredno zemljište
0201		1.1.2.	Građevinsko zemljište
0202		1.1.3.	Šumsko zemljište
0208		1.1.4.	Zemljište za ostale namjene
0209		1.1.5.	Revalorizacija zemljišta

Ukoliko dođe do ulaganja u poboljšanje zemljišta koje trajno povećava vrijednost zemljišta, takva ulaganja se priključuju vrijednosti zemljišta. Međutim, ako ulaganja na poboljšanju zemljišta imaju ograničeni vijek trajanja, knjiže se odvojeno na analitičkom kontu od nabavne vrijednosti zemljišta, nakon čega se ta svota sistemski amortizuje (radovi poput izgradnje nasipa, regulacioni radovi i druga ulaganja).

Elektroprivredna društva mogu posebno razviti analitiku zemljišta u skladu sa prirodom djelatnosti i svojim potrebama za praćenje i izvještavanje po sredstvima. Za potrebe regulacije bitno je odrediti namjenu zemljišta i pripisivanje mjestu troška na kojem se koristi.

U okviru računovodstvenog konta 021 se evidentiraju građevinski objekti u vlasništvu elektroprivrednog društva koji služe za obavljanje elektroprivrednih djelatnosti.

Građevinski objekti elektroprivrednih društava mogu se klasifikovati kao:

- ❖ građevinski objekti osnovnih postrojenja (proizvodnja, distribucija i snabdijevanje električnom energijom I reda i snabdijevanje električnom energijom II reda i međunarodna trgovina)
- ❖ građevinski objekti sporednih djelatnosti, pomoćnih i pratećih poslova, te zajedničkih i opštih poslova.

Zavisno od vrste i namjene građevinskog objekta elektroprivredna društva iste mogu analitički voditi kao građevinske objekte za obavljanje djelatnosti proizvodnje, distribucije, snabdijevanja električnom energijom I reda, snabdijevanja električnom energijom II reda i sporedne djelatnosti.

Amortizacija građevinskih objekata vrši se u skladu sa MRS-om 16 po stopama koje najbolje odražavaju procjenjeni vijek trajanja, koji se definiše usvojenom računovodstvenom politikom i

računovodstvenim procjenama perioda u kojem će društvu priticati koristi od korištenja sredstava. Računovodstvena politika vezana za amortizaciju stalnih sredstava usvojena u elektroprivrednom društvu takođe treba da u skladu sa MRS-om 16 definiše adekvatan metod obračuna amortizacije koji će da se koristi i koji će najrealnije odražavati trošenje građevinskog objekta kroz definisani životni vijek.

2.2. Kriteriji za uključivanje stalnih sredstava u regulatornu osnovicu

Regulatorna osnovica se sastoji od nabavne vrijednosti stalnih sredstava umanjene za akumuliranu amortizaciju i uvećane za vrijednost trajnih obrtnih sredstava potrebnih za redovno poslovanje. Regulatorna osnovica elektroprivrednog društva je iznos na koji se primjenjuje stopa povrata. U vrijednost regulatorne osnovice ne uključuju se donirana sredstva kao ni sredstva koja ne služe za obavljanje regulisane djelatnosti.

Kako bi se na osnovu evidencije stalnih sredstava mogla utvrditi regulatorna osnovica potrebno je da stalna sredstva ispunjavaju sljedeće uslove:

- da su sredstva koja elektroprivredno društvo uključuje u regulatornu osnovicu u računovodstvenoj evidenciji pravilno identifikovana i da se evidencija sredstava vodi po fer vrijednosti u skladu sa MRS-om i MSFI-om,
- u računovodstvenoj politici vezanoj za amortizaciju definisati vijek trajanja, stopu amortizacije i korištene metode obračuna amortizacije,
- da u skladu sa MRS-om 8 svaka promjena računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena mora biti objavljena i da o tome bude blagovremeno obavještena Regulatorna komisija,
- da svaka odluka o investiranju sadrži ciljeve ulaganja, efekte ulaganja, pokazatelje kojima se mjeri postizanje cilja ulaganja zajedno sa finasijskom konstrukcijom svake pojedine investicije.

Stalna sredstva namijenjena obavljanju regulisane elektroenergetske djelatnosti posebno su opisana i grupisana u ovom uputstvu za svaku licenciranu djelatnost.

Nematerijalna sredstva, građevinski objekti, osnovna postrojenja i oprema čija je knjigovodstvena vrijednost jednaka nuli, a od čijeg korištenja elektroprivredno društvo još uvijek ostvaruje korist, isto je dužno posebno evidentirati u okviru bilansa stanja u skladu sa MRS 16 i na ova sredstva treba prestatu sa obračunom amortizacije.

Specifikacija sredstava na koja se ne obračunava amortizacija zbog isteka vijeka trajanja treba biti dostavljena Regulatornoj komisiji.

2.2.1. Stalna sredstva za proizvodnju električne energije u termoelektrani

021 Građevinski objekti

konta	oznaka	oznaka	naziv grupe sredstva
	mj.troška	sredstva	
0210	100	2.1.	Građevinski dio osnovnih postrojenja TE (analitika konta po potrebi)
02100	100	2.1.1.	Brane
02100	100	2.1.2.	Pumpne stanice

konta	oznaka	oznaka	naziv grupe sredstva
	mj.troška	sredstva	
02100	100	2.1.3.	Kanali
02100	100	2.1.4.	Cjevovodi
02100	100	2.1.5.	Objekti vezani za dopremu uglja
02100	100	2.1.6.	Kaskadne i bujične pregrade
02100	100	2.1.7.	Objekti rashladnog sistema
02100	100	2.1.8.	Objekti za iskop i upotrebu vode
02100	100	2.1.9.	Objekti za hemijsku pripremu vode
02100	100	2.1.10.	Sistem snabdijevanja sirovom vodom
02100	100	2.1.11.	Zgrade i druge građevine TE ¹
02100	100	2.1.12.	Objekti dovodne i razvodne mreže
02100	100	2.1.12.	Objekti kanalizacije i pročišćavanja voda
02100	100	2.1.13.	Pristupni putevi, mostovi i prolazi u TE
02100	100	2.1.14.	Objekti željezničke separacije
02100	100	2.1.15.	Objekti za zaštitu okoliša
02100	100	2.1.16.	Ostali građevinski objekti u TE koji služe za obavljanje licencirane djelatnosti
0220			Oprema za proizvodnju električne energije u termoelektranama
02200	100		Oprema TE –osnovna postrojenja i oprema (elektro i mašinski dio)
02200	100	3.1.	Procesno mehanička oprema
02200	100	3.1.1.	1. Kotlovsko postrojenje
02200	100	3.1.1.1.	Cijevni sistem kotla
02200	100	3.1.1.2.	Rotaciona oprema kotla
02200	100	3.1.1.3.	Pomoćna oprema kotla
02200	100	3.1.1.4.	Sistemi obduvavanja kotla
02200	100	3.1.1.5.	Sistem doziranja uglja
02200	100	3.1.2.	2. Mašinska sala
02200	100	3.1.2.1.	Turbina
02200	100	3.1.2.2.	Napojni sistem
02200	100	3.1.2.3.	Kondenzacioni sistemi
02200	100	3.1.2.4.	Regenerativni sistem
02200	100	3.1.2.5.	Ejektorski sistem
02200	100	3.1.2.6.	Uljni sistem podmazivanja
02200	100	3.1.2.7.	Sistem regulacije turbina
02200	100	3.1.2.8.	Pomoćni sistem generatora
02200	100	3.1.2.9.	Cjevovodi visokog pritiska
02200	100	3.1.2.10.	Doprema uglja
02200	100	3.1.2.11.	Otprema šljake i pepela
02200	100	3.1.2.12.	Rashladni sistem

¹ U okviru stavke zgrade i druge građevine TE uključuju se mazutna i elektrolizna stanica, objekti koji služe za otpremu šljake i pepela, objekti VN postrojenja, objekti za skladištenje tehničkih gasova, objekti za skladištenje goriva i maziva.

02200	100	3.1.2.13.	Mazutno postrojenje
02200	100	3.1.2.14.	Hemijska priprema vode
02200	100	3.1.2.15.	Elektro-filtersko postrojenje
02200	100	3.1.2.16.	Tehnički gasovi
02200	100	3.1.2.17.	Komprimirani zrak
02200	100	3.1.2.18.	Pomoćna kotlovnica
02200	100	3.1.2.19.	Uljna stanica
02200	100	3.1.2.20.	Grijanje, ventilacija i klimatizacija
02200	100	3.1.2.21.	Sistem protivpožarne zaštite
02200	100	3.1.2.22.	Centralna radionica
02200	100	3.1.3.	3. Elektro-oprema
02200	100	3.1.3.1.	Generator sa pobudom
02200	100	3.1.3.2.	Generatorski prekidač
02200	100	3.1.3.3.	Rastavljač SN
02200	100	3.1.3.4.	Oklopljeni vodovi SN
02200	100	3.1.3.5.	Energetski transformatori
02200	100	3.1.3.6.	Elektro-motori SN
02200	100	3.1.3.7.	Razvodno postrojenje 400 kV, 110 kV, 35 kV
02200	100	3.1.3.8.	0.4 kV elektro-motori
02200	100	3.1.3.9.	0.4 kV razvod
02200	100	3.1.3.10.	AKU baterije
02200	100	3.1.3.11.	Ispravljači, invertori
02200	100	3.1.3.12.	Postrojenja istosmjernog razvoda
02200	100	3.1.3.13.	Dizel agregati sa pripadajućim razvodima
02200	100	3.1.3.14.	Elektroinstalacije osvjetljenja, uzemljenja i gromobrana
02200	100	3.1.3.15.	Elektroinstalacije grijanja, ventilacije i klimatizacije
02200	100	3.1.3.16.	Kablovski regali
02200	100	3.1.3.17.	Spoljne kablovske instalacije
02200	100	3.1.3.18.	Oprema za signalizaciju i zaštitu
02200	100	3.1.3.19.	Mjerno-regulaciona oprema
02200	100	3.1.3.20.	Oprema za upravljanje
02200	100	3.1.3.21.	Vitalni dijelovi postrojenja u rezervi
02200	100	3.1.3.22.	Alarmni sistemi i uređaji
02200	100	3.1.3.23.	Protivpožarna zaštita

2.2.2. Stalna sredstva za proizvodnju električne energije u hidroelektranama

021 Građevinski objekti

konta	oznaka	oznaka	naziv grupe sredstva
	mj.troška	sredstva	
0210	150	2.2.	Građevinski dio osnovnih postrojenja HE
02100	150	2.2.1.	Brane
02100	150	2.2.2.	Pumpne stanice
02100	150	2.2.3.	Tuneli (dovodni i odvodni)
02100	150	2.2.4.	Cjevovodi

02100	150	2.2.5.	Pragovi, betonske ustave, betonski bazeni i taložnici
02100	150	2.2.6.	Kaskadne i bujične pregrade
02100	150	2.2.7.	Propusti
02100	150	2.2.8.	Objekti za iskorištavanje i upotrebu voda ²
02100	150	2.2.9.	Objekti za pripremanje, filtriranje i demineralizaciju vode
02100	150	2.2.10.	Zgrade i druge građevine HE
			a) Vodostani
			b) Temeljni ispust
			c) Kanali (dovodni, odvodni i razvodni)
			d) Vodovodi i kanalizacija
			e) Strojarnica
			f) Kablovi i kablovski vodovi
			g) Pristupni putevi
			h) Preliv, slapište
			i) Kolektori, zatvarači
			j) Kompezacioni bazeni
			k) Objekti za opštu bezbjednost i zaštitu okoline
			l) Ostale zgrade i građevine HE

022 -Oprema

konta	oznaka	oznaka	naziv grupe sredstva
	mj.troška	sredstva	
0220	150		Oprema HE-elektro i mašinski dio (analitika po potrebi)
02200	150	4.1.	Oprema za proizvodnju električne energije u HE
02200	150	4.2.	Oprema za upravljanje proizvodnjom električne energije (DC)
02200	150	4.3.	Hidromehanička oprema
02200	150	4.4.	Odvodni i dovodni tunel
02200	150	4.5.	Cjevovodi
02200	150	4.6.	Rasklopna postrojenja
02200	150	4.7.	Generatori
02200	150	4.8.	Transformatori
02200	150	4.9.	Turbine
02200	150	4.10.	Vodovodna oprema
02200	150	4.11.	Oprema upravljanja, mjerenja, zaštite i signalizacije
02200	150	4.12.	Oprema naponske i turbinske regulacije
02200	150	4.13.	Oprema pomoćnih pogona na brani
02200	150	4.14.	Oprema izmjeničnog i istosmjernog razvoda
02200	150	4.15.	Oprema za grijanje, ventilaciju i klimatizaciju
02200	150	4.16.	Zatvarači
02200	150	4.17.	Akumulatorske baterije, dizel agregati, ispravljači,

² Horizontalne cijevne drenaže, vertikalne cijevne drenaže (bunari), kaptažne građevine

			invertori
02200	150	4.18.	Dizalice
02200	150	4.19.	Odašiljači, pojačivači
02200	150	4.20.	Kompresori
02200	150	4.21.	Uređaji radio-veza
02200	150	4.22.	Dalekovodi
02200	150	4.23.	Prigušnice
02200	150	4.24.	Telekomunikacijska oprema
02200	150	4.25.	Informatička oprema
02200	150	4.26.	Protivpožarna oprema (VN, SN, NN sigurnosno napajanje)
02200	150	4.27.	Kablovi sa pripadajućom opremom
02200	150	4.28.	Postrojenje istosmjernog napona
02200	150	4.29.	Osvjetljenje, uzemljenje, gromobrani

2.2.3. Stalna sredstva za distribuciju električne energije

Djelatnost distribucije električne energije predstavlja transport električne energije na niskonaponskom (0.4 kV) i srednjenaponskom (35 kV i 10 (20) kV) sistemu s ciljem dostave električne energije krajnjim kupcima, te se ista obavlja sljedećim stalnim sredstvima:

- nematerijalnim stalnim sredstvima
- zemljištem
- građevinskim objektima
- distributivnom opremom

Građevinski objekti

Distributivni građevinski objekti obuhvataju sljedeće:

- vodovi
- stubovi
- objekti podzemnih i nadzemnih instalacija
- trafostanice

Za svaki novosagrađeni građevinski objekat putem kojeg se obavlja djelatnost distribucije električne energije potrebno je da se navede iznos i struktura finansiranja izgradnje i stavljanja u pogon, upotrebni vijek u kojem će se građevinski objekti distribucije amortizovati i troškove održavanja nakon puštanja u pogon. Svaki dio jednog sredstva koji ima različit upotrebni vijek od ostalih dijelova sredstva treba da se vodi kao posebna stavka u skladu sa MRS-om 16 (paragraf 43. i 44.)

U skladu sa ovim standardom distribucija električne energije treba da razvije analitiku za objekte na 35 kV, 10(20) kV i 0.4 kV naponskom nivou.

Objekti distribucije električne energije uključuju:

-nadzemne vodove srednjeg napona i niskonaponske mreže na betonskim, željezno-rešetkastim i drvenim stubovima

- kablovski vodovi srednjeg i niskog napona i signalno komandni kablovski vodovi
- niskonaponska mreža na stubovima, konzolama i krovnim nosačima
- trafostanice na željeznim i betonskim stubovima
- ostali objekti za distribuciju električne energije.

Građevinski dio distributivnih postrojenja se mora razraditi na sljedeću analitiku

- Objekti nadzemnih vodova:
 - objekti nadzemnih distributivnih vodova 35 kV
 - objekti nadzemnih distributivnih vodova 10 (20) kV
 - objekti nadzemnih niskonaponskih vodova 0,4 kV
- Objekti kablovskih vodova
 - objekti kablovskih vodova 35 kV
 - objekti kablovskih vodova 10 (20) kV
 - objekti kablovskih niskonaponskih vodova 0,4 kV
- Trafostanice
 - objekti TS 35/10 (20) kV
 - objekti TS 35/0.4 kV i 10(20)/0.4 kV
- Distributivni dispečerski centri
- Objekti dovodne i razvodne mreže
- Putevi, mostovi, tuneli
- Građevinski dio-PTT saobraćaj
- Građevinski dio-radio i TV saobraćaj
- Građevinski-odašiljači i veze, repetitori
- Ostali nepomenuti građevinski objekti distribucije

Građevinski dio distributivnih postrojenja

konta	oznaka mj.troška	oznaka sredstva	naziv grupe sredstva
021			Građevinski objekti
0210	200	2.3.	Građevinski dio distributivne mreže
02100	200	2.3.1.	Građevinski dio nadzemnih vodova (analitika po naponskim nivoima) <ul style="list-style-type: none"> • Vodovi na željezno-rešetkastim stubovima • Vodovi na betonskim stubovima • Vodovi na drvenim stubovima na betonskim nogarama • Vodovi na drvenim stubovima
02100	200	2.3.2.	Građevinski dio kablovskih vodova (analitika po naponskim nivoima)
02100	200	2.3.3.	Građevinski dio transformatorskih stanica (analitika po naponskim nivoima) <ul style="list-style-type: none"> • Stubne TS • Slobodno stojeće TS • TS u objektima
02100	200	2.3.4.	Objekti za zaštitu okoline

Svaki građevinski objekat koji služi za obavljanje distributivne djelatnosti (trafostanice i drugi građevinski objekti) trebaju da budu razvrstani prema amortizacionim grupama koje su definisane usvojenim računovodstvenim politikama u elektroprivrednim društvima i u skladu sa tim se vrši obračun amortizacije građevinskih objekata u djelatnosti distribucije električne energije.

Na kontima grupe 021-Građevinski objekti po MRS-u 16 utvrđuje se da se u vrijednost građevinskog elektrodistributivnog objekta uključuje nabavna vrijednost koja pored fakturne vrijednosti obuhvata i sve zavisne troškove vezane za pribavljanje i dovođenje objekta u stanje za upotrebu (vrijednost radova na iskopu i zatrpavanju, odvozu materijala, temelja i podešavanja, odobrenja za gradnju, staza i ograda, cijevi za polaganje kablova, platforme, rešetke i stajališta i slične stavke za koje se ne može utvrditi pojedinačna vrijednost).

Ograde i drugi objekti izgrađeni u skladu sa propisima o bezbjednosti elektroenergetskih objekata vode se na računovodstvenim kontima objekata za opštu bezbjednost i zaštitu okoline. Pristupni putevi, trotoari, platforme, stajališta i slični objekti vode se na računovodstvenim kontima objekata kojima se obezbjeđuje pristup, prolaz i nesmetano korištenje osnovnih postrojenja.

Ukoliko dođe do zamjene vitalnih dijelova sredstava u upotrebi ti dijelovi se uvode u registar kao posebna stavka u evidenciji osnovnih sredstava.

Elektrooprema i druga oprema distributivnih postrojenja

konta	oznaka mj.troška	oznaka sredstva	naziv grupe sredstva
022			Oprema
0220	200	5.1.	Oprema distributivnih postrojenja
02200	200	5.1.1.	Distributivni nadzemni vodovi (analitika po naponskim nivoima)
02200	200	5.1.2.	Priključci <ul style="list-style-type: none"> ▪ priključci na 35 kV ▪ priključci na 10(20) kV ▪ priključci na niskonaponskoj mreži 0.4 kV ▪ revalorizacija priključaka
02200	200	5.1.3.	Oprema TS (analitika po naponskim nivoima) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Elektromontažni dio ▪ Transformatori u sklopu TS ▪ Transformatori na zalihama
02200	200	5.1.4.	Oprema za komunikaciju i uređaji radio veze (analitika po naponskim nivoima)
02200	200	5.1.5.	Agregati <ul style="list-style-type: none"> ▪ Akumulatori ▪ Dizel agregati
02200	200	5.1.6.	Ostala oprema <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oprema u kancelarijama ▪ Oprema za klimatizaciju, grijanje, ventilaciju i održavanje prostorija ▪ Oprema za protivpožarnu i protivprovalnu zaštitu

- PTT oprema
- Laboratorijska oprema
- Ostala oprema
- Revalorizacija ostale opreme

2.2.4. Stalna sredstva za djelatnost snabdijevanja električnom energijom I reda, snabdijevanja električnom energijom II reda i međunarodne trgovine

U stalna sredstva djelatnosti snabdijevanja električnom energijom I reda, snabdijevanja električnom energijom II reda i međunarodne trgovine ubrajaju se sljedeća sredstva:

01 Nematerijalna sredstva

- 011 Licence
- 012 Kapitalizirani troškovi razvoja
- 013 Programi za računare (softveri)
- 014 Koncesije i ostala prava
- 015 Stalna nematerijalna sredstva u pripremi
- 017 Avansi za stalna nematerijalna sredstva
- 018 Ostala stalna nematerijalna sredstva

- 020 Zemljište
Građevinsko zemljište na kojem se nalaze poslovne prostorije

- 021 Građevinski objekti (analitika po potrebi)

- 022 Oprema
Kancelarijska oprema
Oprema za klimatizaciju
Oprema za održavanje prostorija
Kancelarijski namještaj
Zaštitna sredstva i protivpožarna zaštita
Računarska oprema
Uređaji za komunikaciju

023 -Alati, pogonski i kancelarijski namještaj

konta	oznaka	oznaka	naziv grupe sredstva
	mj.troška	sredstva	

023 Alati, pogonski i kancelarijski namještaj (HE)

0230	100	6.1.	Alati univerzalne i posebne namjene
0231	100	6.2	Mjerni i kontrolni instrumenti
0233	100	6.3.	Pogonski i skladišni namještaj
0234	100	6.4.	Inventar i namještaj u ugostiteljstvu
0238	100	6.5.	Ostalo

023 Alati, pogonski i kancelarijski namještaj (TE)

0230	100	6.1.	Alati univerzalne i posebne namjene
0231	100	6.2	Mjerni i kontrolni instrumenti

0233	100	6.3.	Pogonski i skladišni namještaj
0234	100	6.4.	Inventar i namještaj u ugostiteljstvu
0238	100	6.5.	Ostalo
023			Alati, pogonski i kancelarijski namještaj (TE)
0230	100	6.1.	Alati univerzalne i posebne namjene
0231	100	6.2.	Mjerni i kontrolni instrumenti
0233	100	6.3.	Pogonski i skladišni namještaj
0234	100	6.4.	Inventar i namještaj u ugostiteljstvu
0238	100	6.5.	Ostalo
023		6.6.	Ostali alat i inventar koji se koristi duže od 1 godine (analitika po licenciranim djelatnostima)
			a) Zaštitna sredstva i protivpožarna zaštita
			b) Alati pomoćnih poslova (bravarija, automehaničarske radnje)
			c) Specijalni alati za obavljanje sporednih djelatnosti
konta	oznaka	oznaka	naziv grupe sredstva
	mj.troška	sredstva	
024		6.7.	Prevozna sredstva (analitika po licenciranim djelatnostima)
			▪ Putnički automobili
			▪ Teretna i vučna vozila
			▪ Priključna vozila
			▪ Kombi vozila
			▪ Specijalna vozila koja služe za obavljanje licencirane djelatnosti
			▪ Ostala prevozna sredstva koja služe za obavljanje licencirane djelatnosti
			▪ Revalorizacija prevoznih sredstava

Elektro-oprema i oprema distributivnih postrojenja raščlanjuje se analitički, u skladu sa pripadajućim naponskim nivoom.

Alati, pogonski i kancelarijski namještaj za potrebe odvijanja tarifnih postupaka i regulatornog izvještavanja trebaju se posebno voditi za svaki segment i element segmenta u okviru Regulatornog kontnog plana.

2.2.5. Ostala sredstva za obavljanje elektroprivredne djelatnosti

Pod ostalim sredstvima za obavljanje elektroprivredne djelatnosti podrazumijevaju se sredstva koja se uz osnovna sredstva koriste za obavljanje djelatnosti u skladu sa uslovima izdate dozvole. Takva sredstva se u poslovnim knjigama elektroprivrednih društava evidentiraju na posebnim mjestima troška i na posebnim kontima, te se mogu klasifikovati kao:

1. Sredstva u pripremi;
2. Ostali građevinski objekti koji služe obavljanju elektroprivrednih djelatnosti;
3. Sredstva čija je vrijednost nula;

4. Pomoćna oprema koja se koristi u navedenim objektima i postrojenjima (sredstva za opremanje prostorija za pogonske zaposlenike) koja služi za obavljanje elektroprivrednih djelatnosti;

2.2.6. Sredstva u pripremi

Elektroprivredno društvo evidentira sredstva u pripremi na posebnim analitičkim kontima u kontnom planu zavisno od prirode sredstava. U skladu sa Pravilnikom za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, prilikom izgradnje novih i rekonstrukcije postojećih objekata za vršenje regulisane djelatnosti, FERK može odobriti da se u regulatornu osnovicu uključi određen iznos sredstava u pripremi ako će ta sredstva biti aktivirana tokom tarifnog perioda. FERK će ocjenjivati svako ulaganje u stalna sredstva za vršenje regulisane djelatnosti sa gledišta opravdanosti, izvodljivosti i ciljeva koji se ulaganjem postižu uzimajući u obzir uslove, okolnosti i dostupne informacije u periodu donošenja odluke o investiranju. U svrhu odvijanja tarifnih postupaka i regulatornog izvještavanja za sredstva u pripremi, u okviru Regulatornog kontnog plana, potrebno je da se evidentiraju sredstva po najvažnijim grupama ulaganja u toku za pojedina sredstva, posebno za svaki segment i element segmenta.

Sredstva u pripremi koja se mogu uključiti u regulatornu osnovicu u postupku pribavljanja treba da ispune sljedeće uslove:

- da je nabavka planirana i usklađena sa dugoročnim planom poslovanja, rada i razvoja regulisane djelatnosti,
- da se ulaganje u nabavku novih i rekonstrukciju postojećih sredstava zasniva na izrađenom projektu koji sadrži i potrebnu specifikaciju pojedinačnih stavki,
- da projekat sadrži ciljeve ulaganja i efekte koji će se postići realizacijom projekta mjerene pokazateljima uspješnosti postizanja cilja ulaganja, uključujući uporedne vrijednosti pokazatelja u vremenskom periodu tri godine prije ulaganja i vrijednosti koje se planiraju postići poslije ulaganja.

Ova sredstva ne podliježu obavezi obračuna amortizacije. U skladu sa MRS-om 16 na nekretninama, postrojenjima i opremi treba započeti amortizaciju u momentu kada su oni raspoloživi za upotrebu i nastaviti ih kontinuisano amortizovati sve do njihovog isknjižavanja, a elektroprivredno društvo će svojom računovodstvenom politikom odrediti metodu obračuna amortizacije kada se sredstva u pripremi aktiviraju i evidentiraju u poslovnim knjigama elektroprivrednog društva kao stalna sredstva.

2.2.7. Građevinski objekti pomoćnih, pratećih, zajedničkih i opštih poslova, te sporednih djelatnosti

Elektroprivredno društvo u okviru ove grupe računovodstvenih konta evidentira građevinske objekte koji služe za obavljanje više djelatnosti ili za obavljanje sporednih djelatnosti. Navedeno uključuje sljedeće:

021 Građevinski objekti

- Poslovne zgrade uprave i administracije
- Montažni objekti
- Zgrade tehničke pripreme, dispečerski centri
- Skladišta, radionice, alatnice i baždarnice
- Objekti društvenog standarda

Objekti poslovnih prostorija
Objekti za obavljanje pripremnih i istražnih radova
Objekti za ispitivanje (seizmološka, hidrološka, i dr.)
Stambeni objekti koji se koriste u poslovne svrhe
Ostali građevinski objekti
Objekti za ostale namjene

U okviru evidentiranih građevinskih objekata elektroprivrednog društva u poslovnim knjigama se mogu nalaziti i sredstva koja ne služe za obavljanje osnovne djelatnosti. Takva sredstva su elektroprivredna društva dužna da evidentiraju po mjestima nastanka troška gdje se građevinski objekti koriste.

2.3. Politika amortizacije i upotrební vijek sredstava

Prema MRS-u 16 amortizacija je sistemski raspored amortizujućeg iznosa sredstva tokom njegovog vijeka upotrebe.

Trošak amortizacije za svaki period treba priznati kao trošak u bilansu uspjeha, osim ako je taj iznos amortizacije uključen u knjigovodstveni iznos drugog sredstva. Iznos koji se amortizuje treba sistemski rasporediti tokom vijeka upotrebe sredstva. Vijek upotrebe je:

1. vremenski period u kojem se očekuje da će pravno lice koristiti sredstva, ili
2. broj mjerljivih jedinica koje pravno lice očekuje ostvariti tim sredstvom.

Elektroprivredna društva trebaju u svojim računovodstvenim politikama definisati vijek trajanja i stopu amortizacije najvažnijih skupina sredstava.

Dugotrajnom materijalnom i nematerijalnom imovinom koja se amortizuje smatraju se sredstva:

- koja imaju ograničen vijek trajanja
- za koje se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda tj. duže od godinu dana
- čija je pojedinačna vrijednost iznad 250 KM
- koje preduzeće drži za upotrebu u proizvodnji ili prodaji robe i pružanja usluga ili za administrativne svrhe

U skladu sa gore navedenim, u regulatornu osnovicu, prema Pravilniku za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, trebaju biti uključena sredstva koja ispunjavaju gore navedene uslove i to samo ona sredstva koja služe za obavljanje licencirane djelatnosti.

Procjena upotrebnoг vijeka sredstva je računovodstvena procjena zasnovana na tehničkim karakteristikama sredstva, uslovima eksploatacije sredstva, obimu eksploatacije (stepen korištenja kapaciteta), načinu održavanja, tehnološkim promjenama u načinu rada sredstva u ekonomskim okolnostima u vezi sa potražnjom za proizvodima za koje se sredstvo koristi, industrijskim standardima i normativnim uslovima, pravima ili industrijskim standardima u vezi sa upotrebom sredstva, proizvoda i usluga za koje se sredstvo koristi i djelatnosti u kojoj se to sredstvo koristi.

U skladu sa MRS-om 16 (član 55.) amortizacija sredstava započinje kada je ono raspoloživo za upotrebu, tj. kada se nalazi na lokaciji i u uslovima potrebnim za korištenje koje je namjenio menadžment.

Potpuno amortizovana ili na drugi način potpuno otpisana imovina ne može se ponovo procjenjivati i amortizovati kao porezno priznati rashod i u skladu sa navedenim iz regulatorne osnovice treba u potpunosti isključiti sva ona sredstva koja su u potpunosti amortizovana ili otuđena na neki drugi način.

Korištena metoda amortizacije treba odražavati strukturu očekivanog trošenja budućih ekonomskih koristi od sredstva. Iznos koji se amortizuje treba rasporediti sistemski tokom upotrebe sredstva. U skladu sa MRS-om 16 tačka 43. svaki dio stavke nekretnina, postrojenja i opreme, čija je nabavna vrijednost značajna u odnosu na ukupnu vrijednost ove stavke, treba amortizovati odvojeno. Elektroprivredno društvo raspoređuje početno priznati iznos svake pojedine nekretnine, postrojenja i opreme na njihove značajne dijelove i odvojeno amortizira svaki takav dio.

Prekid obračuna amortizacije dugotrajne materijalne imovine MSFI regulišu na sljedeći način:

- prema MRS-u 17 (tačka 27.) amortizacija se prekida kada se dugotrajna imovina daje drugome prema ugovoru o finansijskom lizingu
- prema MRS-u 16 (tačka 55.) amortizacija se prekida ranije u slučaju:
 - kada je imovina klasifikovana za prodaju u skladu sa MSFI-om 5
 - kada nema proizvodnje (unutar korištene metode amortizacije trošak amortizacije može biti 0)

Ukoliko se u elektroprivrednom društvu koristi linearna metoda obračuna amortizacije ne prestaje se sa obračunom amortizacije ni kada se sredstvo privremeno povlači iz upotrebe osim u slučaju ako je to sredstvo u potpunosti amortizovano.

Zbog promjena tržišnih uslova ili načina korištenja sredstva njegova stvarna vrijednost u odnosu na knjigovodstvenu vrijednost se može dodatno:

- smanjiti
- povećati

Elektroprivredno društvo svojom računovodstvenom politikom može odrediti kako će da vrednuje nekretnine, postrojenja i opremu nakon početnog priznavanja birajući između modela troška i modela revalorizacije (MRS 16 tačka 29).

U skladu sa MRS-om 16 paragraf 8, rezervni dijelovi i oprema za servisiranje obično se vode kao zalihe i priznaju se kao rashod kada se utroše. Međutim, važniji rezervni dijelovi i pomoćna oprema smatraju se nekretninama, postrojenjima i opremom, kada pravno lice očekuje da će ih koristiti duže od jednog obračunskog perioda. Ukoliko se rezervni dijelovi i oprema za servisiranje mogu koristiti samo u vezi s nekom stavkom nekretnina, postrojenja i opreme, oni se obračunavaju kao nekretnine, postrojenje i oprema. U poslovnim knjigama elektroprivrednih društava rezervni dijelovi koji se u skladu sa gore navedenim mogu klasifikovati kao nekretnine, postrojenje i oprema moraju se voditi po fer vrijednosti, a elektroprivredna društva trebaju da definišu računovodstvenu politiku u vezi procjenjivanja fer vrijednosti stalnih sredstava u rezervi.

Ako se vitalni dio ugradi u osnovno sredstvo u tom slučaju podliježe obračunu amortizacije, a ako se rezervni dijelovi nalaze u skladištu i nisu upotrebljavani, na njih se ne treba obračunavati amortizacija, nego treba utvrditi stepen obezvrijeđenosti sredstva.

Obračun amortizacije vitalnih rezervnih dijelova koji se koriste u vezi sa nekom stavkom nekretnine, postrojenja i opreme počinje u momentu njihove nabavke.

Sredstva namijenjena za prodaju u poslovnim knjigama elektroprivrednih društava trebaju se voditi u skladu sa MSFI 5, gdje je definisano da će pravno lice klasifikovati stalna sredstva namijenjena za prodaju ako se njihov knjigovodstveni iznos nadoknađuje samo putem prodaje, a ne stalnom upotrebom. Da bi to bio slučaj sredstvo mora biti raspoloživo za trenutnu prodaju u svom sadašnjem stanju, podliježući samo onim uslovima koji su uobičajni za prodaju takvih sredstva, a njegova prodaja mora biti vrlo vjerovatna. Za prodaju koja je vrlo vjerovatna, menadžment mora izraditi plan prodaje sredstava i mora započeti odgovarajući program pronalaženja kupaca i izvršenja plana.

Treba prestati sa obračunom amortizacije na sredstva namijenjena prodaji. Popis stalnih sredstva koja su namijenjena prodaji, tačnije njihova reklasifikacija, treba biti dostavljena FERK-u.

2.4. Ulaganje u nekretnine

Ulaganje u nekretnine prema MRS-u 40 predstavlja kategoriju dugotrajne imovine koja se u bilanci stanja iskazuje kao posebna stavka. Ulaganje u nekretnine inicijalno se vrednuje po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja, a troškovi transakcije se uključuju u početnu vrijednost. To je imovina koja se sastoji od:

- zemljišta ili
- zgrada ili dijelova zgrada
- ili oboje,

koje preduzeće drži:

- u vlasništvu ili
 - u najmu,
- a) radi zarade na iznajmljivanju tih nekretnina ili
 - b) radi kapitalnog povećanja vrijednosti tih nekretnina ili
 - c) radi jednog i drugog.

Primjeri ulaganja u nekretnine su sljedeća:

- a. zemljište koje se drži radi dugoročnog kapitalnog povećanja vrijednosti radije nego radi kratkoročne prodaje u uobičajnom načinu poslovanja,
- b. zemljište koje se drži neodređeno vrijeme radi budućeg tekućeg korištenja (ako preduzeće nije odredilo kada će zemljište koristiti u vlastitom procesu ili ga prodati odjednom na uobičajan način, smatra se da se zemljište drži radi kapitalnog povećanja vrijednosti).
- c. zgrada koja je u vlasništvu preduzeća (ili je preduzeće drži pod ugovorom o finansijskom najmu) i iznajmljuje se pod jednim ili više poslovnih najмова.
- d. zgrada koja je prazna, ali se drži da bi bila iznajmljena pod jednim ili više ugovora o najmu.

Međunarodni računovodstveni standard 40 u tački 9. ističe primjere sredstava koji se ne smatraju ulaganjima u nekretnine. To su sljedeći primjeri:

- a. nekretnine koje se namjeravaju prodati u uobičajnom postupku prodaje ili su u postupku izgradnje ili rekonstrukcije radi takve prodaje,
- b. nekretnine koje su izgrađene ili obnovljene za treće stranke,
- c. nekretnine koje koristi vlasnik u svom radnom procesu uključivo i one koje će se na taj način koristiti u budućnosti kao i one koje koriste zaposlenici, te nekretnine koje koristi vlasnik u svom procesu ali se očekuje da će ih prodati,
- d. nekretnine koje su izgrađene ili obnovljene da bi se ubuduće koristile kao ulaganja u nekretnine. Do trenutka do kojeg se nekretnine potpuno izgrade ili rekonstruiraju primjenjuje se MRS 16. Od trenutka kad su nekretnine konačno spremne da se klasifikuju kao „ulaganje u nekretnine“ primjenjuje se MRS 40.

Ukoliko elektroprivredno društvo u vlastitoj izvedbi gradi nekretninu koja je namjenjena iznajmljivanju, odnosno koja će biti klasifikovana kao ulaganje u nekretnine tokom izgradnje se treba pridržavati odredbi MRS-a 16. Tek nakon što je nekretnina dovršena i zadovoljava uslove klasifikacije, postaje imovina koja se tretira kao „ulaganje u nekretnine“.

Ukoliko se sredstva ne stavljaju u upotrebu zato što se radi o ulaganju u nekretnine koje se kategorišu u okviru grupe 07, takva sredstva ne mogu se smatrati sredstvima za obavljanje elektroprivredne djelatnosti i ne treba ih uključivati u regulatornu osnovicu.

07 Ulaganje u nekretnine

- 070 Ulaganje u vlastito zemljište
- 071-Ulaganje u iznajmljeno zemljište
- 072-Ulaganje u vlastite građevine
- 073-Ulaganje u iznajmljene građevine
- 074-Avansi za ulaganje u nekretnine
- 078-Ostala ulaganja u nekretnine

Da bi se bilo koje ulaganje u stalna sredstva priznalo kao opravdano ulaganje regulisane djelatnosti, potrebno je da ispunjava uslov korištenja i korisnosti, a u pogledu vrijednosti da ispunjava uslove odredbi o opravdanosti i obazrivosti. Ukoliko nisu ispunjeni gore navedeni uslovi, ulaganja u nekretnine precizirana MRS-om 40, ne smatraju se sredstvima koja služe za obavljanje regulisane djelatnosti.

3. OBRтна SREDSTVA

3.1. Zalihe

Zalihe sirovina i materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara su kratkotrajna materijalna imovina. Obilježje kratkotrajne imovine proizilazi iz činjenice da se njihova ukupna vrijednost prenosi na proizvod, uslugu ili troškove perioda prilikom njihovog davanja u proces proizvodnje i poslovanja odjednom, a ne postupno tokom više godina, kao što je to slučaj s dugotrajnom imovinom.

Zalihe koje elektroprivredna društva posjeduju koriste se:

- za trošenje u procesu proizvodnje električne energije,
- za održavanje elektroenergetskih sistema i drugih pomoćnih i sporednih djelatnosti,
- za pružanje usluga.

Zalihe koje će biti utrošene u procesu proizvodnje ili u postupku pružanja usluga su:

- zalihe sirovina i materijala,
- zalihe rezervnih dijelova,
- zalihe sitnog inventara, alata, auto-guma i ambalaže.

Regulisano preduzeće vodi zalihe materijala, inventara i rezervnih dijelova po fer vrijednosti.

Računovodstveni tretman zaliha je uređen po MRS-u 2-Zalihe. Prema paragrafu 6. MRS-a 2 zalihe su sredstva:

- koja se drže radi prodaje u redovnom poslovanju,
- u procesu proizvodnje namjenjena prodaji ili
- u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu, odnosno pri pružanju usluga.

Izdavanje materijala, inventara i rezervnih dijelova sa zaliha, elektroprivredno društvo može voditi po odabranoj metodi koja je definisana u njegovim računovodstvenim politikama sa obaveznim usklađivanjem vrijednosti na kraju obračunskog perioda. Elektroprivredno društvo je dužno pravilno alocirati sve utroške materijala, inventara i rezervnih dijelova koji služe za obavljanje djelatnosti po mjestima troška. Također elektroprivredno društvo je dužno vršiti i pravilnu alokaciju ukoliko dođe do pojave eventualnih odstupanja i manjkova.

Materijal, rezervni dijelovi, gorivo i mazivo prilikom izdavanja sa zaliha terete troškove perioda na koje se odnose. Sitan alat i inventar, auto-gume i povratna ambalaža je imovina koja se ne troši jednokratno u procesu poslovanja, a vijek trajanja može biti i duži od jedne godine od trenutka njezina davanja u upotrebu.

Na dugotrajnu se imovinu čija je pojedinačna vrijednost u trenutku nabavke manja od 250 KM pri davanju u upotrebu mogu primijeniti dvije metode otpisa:

- a. metoda jednokratnog otpisa (100%-ni otpis)
- b. kalkulatívni otpis

Otpis zaliha sitnog inventara, ambalaže i auto-guma ne nastaje u trenutku nabavke te imovine, nego u trenutku njezina davanja u upotrebu.

Elektroprivredno društvo u svojim računovodstvenim politikama mora definisati koju metodu otpisa će primjenjivati. Ukoliko elektroprivredno društvo primjenjuje kalkulatívni otpis ono određuje stopu i period kalkulatívnoг otpisa po vrstama materijala, auto-guma i sitnog inventara.

Prilikom početnog vrednovanja zaliha treba ih mjeriti po trošku zaliha. Međutim, nakon početnog priznanja „zalihe se trebaju mjeriti po trošku ili po neto-prodajnoj vrijednosti ovisno o tome što je niže“³

Prilikom svođenja vrijednosti zaliha na fer vrijednost elektroprivredno društvo je dužno prethodno provjeriti fizičko stanje zaliha po vrstama i evidentirati fizička oštećenja. Za zalihe sredstava koje gube vrijednost sa protokom vremena isti vrši posebnu ocjenu fizičkog stanja radi svođenja knjigovodstvene vrijednosti na fer vrijednost.

Da bi evidencija obrtnih sredstava na zalihama bila pouzdan osnov za utvrđivanje regulatorne osnove u skladu sa tarifnom metodologijom FERK-a, potrebno je ispunjenje sljedećih uslova:

- a. objaviti metodu vođenja nabavke i utroška zaliha usklađenu sa MRS-om i MSFI-om,
- b. objaviti politiku ispravke vrijednosti zaliha po vrstama zaliha:
 - za zalihe standardnog materijala brzog protoka
 - za zalihe materijala koji gubi vrijednost sa protokom vremena
 - za zalihe materijala sa obrtom dužim od jedne godine,
- c. da je nabavka pojedinačnih stavki materijala, inventara i rezervnih dijelova za potrebe održavanja osnovnih sredstava u skladu sa planom aktivnosti na održavanju osnovnih sredstava,
- d. da se nabavka materijala, inventara i rezervnih dijelova za potrebe proizvodnje vrši u ciklusu koji odgovara dinamici proizvodnje,
- e. da se na kraju svakog obračunskog perioda vrši svođenje vrijednosti zaliha na neto-prodajnu vrijednost.

Na kontima zaliha elektroprivrednih djelatnosti vode se samo zalihe materijala (potrošnog i kancelarijskog materijala), goriva i maziva, nepovratne ambalaže, rezervnih dijelova, auto-guma, alata i sitnog inventara, HTZ opreme i radne odjeće.

U regulatornu osnovicu tačnije u strkturu potrebnih sredstva uključuju se potrebne zalihe na osnovu perioda vezivanja kao i koeficijenta obrta zaliha svake pojedinačne stavke.

Klasa 1 – Zalihe

10- Sirovine i materijal, rezervni dijelovi, sitan inventar i auto-gume

100-Obračun troškova nabavke

101-Zalihe sirovina i materijala u skladištu

102-Zalihe rezervnih dijelova

³ MRS 2, t.9

- 103-Sitan inventar auto-gume i ambalaža
- 104- Sirovine, materijal, sitan inventar izvan upotrebe
- 105-Avansi za nabavku sirovina i materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara
- 106-Prelazni račun zaliha
- 108-Odstupanja od cijena
- 109-Ispravka vrijednosti zaliha sirovina, materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara

11-Proizvodnja u toku

12-Gotovi proizvodi

13-Trgovačka roba

3.2. Potraživanja od kupaca

Kad elektroprivredno društvo isporuči energiju i obavi usluge kupcima treba ispostaviti fakturu, te knjižiti potraživanja od kupaca i prihode po toj osnovi. Potraživanja od kupaca u pravilu se knjiže po ispostavljenoj fakturi, a prihod se priznaje po isporuci neovisno o tome što će naplata uslijediti tek kasnije.

Potraživanja od kupaca se dijele na:

- potraživanja od domaćih kupaca
- potraživanja od kupaca iz inostranstva

Za sva sintetička konta potraživanja od kupaca vode se analitička konta (saldi konti-kupaca) svih kupaca u službama za obračun i naplatu utrošene električne energije. Svođenje knjigovodstvene vrijednosti na fer vrijednost vrši se pomoću korektivnog računa ispravke vrijednosti potraživanja.

Pod redovnim potraživanjima, po osnovu utrošene električne energije podrazumijevaju se potraživanja starosti do 90 dana, računajući od datuma očitavanja utroška električne energije. Potraživanja koja nisu naplaćena u ugovorenom i predviđenom roku smatraju se sumnjivim i evidentiraju u analitičkim evidencijama kao sumnjiva i sporna potraživanja.

Potraživanja postaju sporna kada se tužbom zatraži njihova naplata, odnosno kada se pokrene parnični postupak.

Prema Zakonu o obligacijama elektroprivredno društvo vrši vrijednosno usklađivanje nenaplaćenih potraživanja budući je stalno prisutna vjerovatnost da neka potraživanja neće biti naplaćena kroz duži rok. Ovo usklađivanje vrši se na sljedeći način:

- za kupce iz kategorije domaćinstva, sva potraživanja preko jedne godine starosti se prenose na ispravku vrijednosti potraživanja od kupaca
- za sve kupce iz ostalih kategorija, sva potraživanja preko tri godine starosti se prenose na ispravku vrijednosti potraživanja od kupaca.

Konačan otpis nenaplativih potraživanja od kupaca se realizira po sudskim rješenjima i po odluci nadzornog odbora. U potreban prihod elektroprivrednog društva može se uključiti i određen iznos nenaplativih potraživanja u skladu sa Pravilniku za tarifnu metodologiju i tarifne postupke.

Trošak nenaplaćenog potraživanja se evidentira u periodu u kojem se ocijeni da je potraživanje nenaplativo, a ne u periodu kad je nastao pripadajući prihod.

3.3. Novac, kratkoročna potraživanja i ulaganja

U novčana sredstva ubrajaju se sljedeće kategorije:

- iznosi u domaćoj i stranoj valuti na transakcijskom računu
- vrijednosni papiri
- depoziti na bankovnim računima
- izdvojena novčana sredstva (akreditivi)
- sredstva u blagajni

20-Novac i novčani ekvivalenti

- 200 Novčani računi u bankama (transkacijski računi)
- 201 Otvoreni akreditivi u domaćoj valuti
- 202 Blagajna
- 203 Devizni računi
- 204 Otvoreni akreditivi u stranim valutama
- 205 Devizne blagajne
- 207 Novčani ekvivalenti
- 208 Ostala novčana sredstva

21-Potraživanja od prodaje

- 210-Potraživanja u javnom preduzeću
- 211-Kupci u zemlji
- 212-Kupci u inostranstvu za prodana dobra i usluge
- 213-Kupci u inostranstvu za svoje ime i za tuđi račun
- 214-Potraživanja za prodatu robu u komisiji i konsignaciji
- 219-Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca

22 –Druga potraživanja

- 220-Potraživanja od povezanih društava i iz zajedničkih poslova
- 221-Potraživanja od državnih i drugih institucija
- 222-Potraživanja za više plaćene poreze i avanse za poreze
- 223-Potraživanja za više plaćene doprinose, članarine i drugo
- 224-Potraživanja od zaposlenih
- 225-Potraživanja od članova društva
- 227-Potraživanja za avanse za naručene usluge
- 228-Ostala kratkoročna potraživanja
- 229-Ispravka vrijednosti potraživanja

23-Kratkoročni finansijski plasmani

- 230-Udjeli (dionice) u povezanim pravnim licima
- 231-Zajmovi povezanim pravnim licima i ostalim članovima društva
- 232-Ulaganja u vrijednosne papire-kratkoročne
- 233-Dati zajmovi u zemlji

- 234-Dati zajmovi u inostranstvu
- 235-Dati depoziti-kratkoročni
- 236-Potraživanja od izdavaoca kreditnih kartica
- 237-Potraživanja za otplate dugoročnih zajmova koji dospjevaju u poslovnoj godini
- 238-Ostali kratkoročni finansijski plasmani
- 239-Ispravka vrijednosti kratkoročni finansijskih plasmana

24 –Aktivna vremenska razgraničenja

- 240-Unaprijed plaćeni troškovi
- 241-Odgođeno pokriće poreza na dobit
- 242-Nerealizovani gubici od držanja ulaganja u vrijednosne papire
- 243-Obračunata potraživanja–prihodi koji nisu mogli biti fakturisani
- 248-Ostala kratkoročna razgraničenja

26-Potraživanja za porez na dodatu vrijednosti (PDV)-ulazni porez

4.KLASIFIKACIJA IZVORA SREDSTAVA

4.1. Alokacija izvora finansiranja regulatorne osnove

Elektroprivredno društvo finansira svoju djelatnost iz vlastitih i posuđenih izvora.

Vlastite izvore u okviru elektroprivrednih društava sačinjavaju osnovni kapital, rezerve i neraspoređena dobit, dok posuđena sredstva obuhvataju kredite, donirana sredstva, učešće trećih lica i ostale izvore posuđenih sredstva.

Potrebni kapital je kapital potreban za obavljanje djelatnosti, a čine ga ukupna imovina preduzeća umanjena za ukupne obaveze preduzeća. Osnovu za obračun povrata čini kapital koji je vlasnik uložio radi pribavljanja sredstava za obavljanje elektroprivredne djelatnosti.

Elektroprivredna društva obavještavaju FERK o strukturi izvora finansiranja svog poslovanja radi dokazivanja svoje finasijske stabilnosti. Izvještavanja FERK-u po pitanju strukture izvora finansiranja je potrebno radi odobravanja povrata na kapital (vlasnički i dužnički kapital). Također elektroprivredna društva dužna su da Regulatornu komisiju obavijeste o ponovnim procjenama vrijednosti stalnih sredstva-revalorizaciji koja treba da bude usklađena sa odredbama MRS-a 16.

Prema modelu revalorizacije nakon početnog priznavanja, nekretnine postrojenja i oprema se trebaju iskazati po revaloriziranom iznosu. Revalorizirani iznos čini njegova fer vrijednost na datum revalorizacije umanjen za svaku kasnije obračunatu akumuliranu amortizaciju i kasnije akumulirane gubitke od umanjenja.

Elektroprivredna društva revalorizaciju trebaju provoditi dovoljno redovno tako da se knjigovodstveni iznos stalnih sredstva bitno ne razlikuje u odnosu na fer vrijednost.

Klasa 4 - kapital

40 Upisani temeljni kapital

- 400-Upisani uplaćeni temeljni kapital

401-Upisani neuplaćeni temeljni kapital
402-Manjinski interes

41-Dionička premija

410-Dionička (emisiona) premija

42-Revalorizacijske i prenesene rezerve

420- Revalorizacijske rezerve materijalnih sredstava
421- Revalorizacijske rezerve nematerijalnih sredstava
422- Revalorizacijske rezerve dugoročnih finansijskih plasmana
423-Prenesene rezerve-kursne razlike provođenjem transakcija u stranoj valuti.

43-Ostale rezerve

430-Zakonske rezerve
431-Statutarne rezerve
439-Ostale rezerve

44-Akumulirana (zadržana) dobit

440- Akumulirana (zadržana) dobit

45-Akumulirani (preneseni) gubitak

450-Akumulirani (preneseni) gubitak

46-Dobit ili gubitak tekuće godine

460-Dobit tekuće finansijske godine
461-Gubitak tekuće finansijske godine

47-Vlastite dionice koje drži pravno lice

470- Vlastite dionice koje drži pravno lice

Revalorizacione rezerve nastale po osnovu procjene vrijednosti stalnih sredstava u pravilu se alociraju na segmente, prema alokaciji stalnih sredstava na koje se odnose.

4.2. Obaveze (kratkoročne i dugoročne)

Obaveze su bilansna pozicija pasive i predstavljaju u finansijskim terminima izražene tuđe izvore imovine. Obaveze se uobičajeno dijele na kratkoročne i dugoročne obaveze.

Zajedno sa kapitalom čine imovinu preduzeća. U specifične kategorije obaveza uključuju se i dugoročna rezervisanja, za troškove i rizike, te odgođena plaćanja i prihodi budućeg perioda.

Kratkoročne obaveze su one obaveze čije se podmirenje očekuje u roku kraćem od godine dana. Na kontima kratkoročnih obaveza elektroprivredna društva za potrebe odvijanja tarifnih postupaka i regulatornog izvještavanja trebaju da evidentiraju kratkoročne obaveze po osnovu finansijske i poslovne aktivnosti elektroprivrednog društva.

Kratkoročne obaveze po osnovu finansijske aktivnosti su:

- kratkoročni krediti od povezanih pravnih lica
- kratkoročni krediti u zemlji
- kratkoročni krediti u inostranstvu
- dio dugoročnih obaveza
- obaveze koje dospijevaju u roku od jedne godine
- ostale kratkoročne finansijske obaveze
- obračunate obaveze po osnovu finansijskih rashoda

Kratkoročne obaveze iz poslovnih aktivnosti se evidentiraju na računima:

- primljeni avansi, depoziti i kaucije
- dobavljači, povezana pravna lica
- dobavljači u inostranstvu
- dobavljači u zemlji
- obaveze po izdatim vrijednosnim papirima
- obaveze iz specifičnih poslova
- obračunate, a neplaćene obaveze prema zaposlenima i članovima uprave, za poreze i doprinose, za dividende i ostale obaveze

Dugoročne obaveze su one obaveze čiji je rok vraćanja duži od jedne godine. Na računovodstvenim kontima dugoročnih obaveza vode se obaveze po vrsti:

- obaveze koje se mogu konvertovati u kapital
- dugoročne obaveze prema povezanim pravnim licima
- obaveze po dugoročnim vrijednosnim papirima
- dugoročni krediti u zemlji
- dugoročni krediti u inostranstvu

Za potrebe odvijanja tarifnih postupaka i regulatornog izvještavanja elektoprivredna društva su dužna evidentirati kredite koji su uzeti za potrebe obavljanja djelatnosti na posebnim računovodstvenim kontima, po mjestu troška na koje se odnose.

Klasa 5 – Obaveze

50 -Dugoročne finansijske obaveze

- 500-Obaveze prema povezanim pravnim licima za zajmove i kredite
- 501-Obaveze po zajmovima i druge obaveze prema članovima društva
- 502-Obaveze po kreditima od banaka i drugih finansijskih institucija u zemlji
- 503-Obaveze po finansijskim zajmovima u zemlji
- 504-Obaveze prema dobavljačima u zemlji za robne zajmove
- 505-Obaveze za finansijske kredite iz inostranstva
- 506-Obaveze prema dobavljačima u inostranstvu za robne zajmove
- 507-Obaveze po dužničkim vrijednosnim papirima
- 508-Obaveze po osnovi finansijskih najмова-lizinga
- 509-Ostale dugoročne finansijske obaveze

51-Dugoročna razgraničenja i rezervisanja

- 510-Odgođene porezne obaveze
- 511-Obračunati, a neplaćeni rashodi
- 512-Unaprijed naplaćeni i odgođeni prihodi
- 513-Obračunata rezervisanja za rizike u garantnom roku
- 514- Obračunata rezervisanja za troškove po započetim sudskim sporovima protiv preduzeća
- 515-Obračunata rezervisanja po štetnim ugovorima
- 516-Obračunata rezervisanja za restruktuiranje preduzeća
- 517-Obračunata rezervisanja za otpremnine, mirovine i slične obaveze
- 518-Obračunata rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogastava
- 519-Ostala dugoročna razgraničenja i rezervisanja

52-Dugoročne obaveze klasifikovane u skupinu sa sredstvima namjenjenim za prodaju ili otuđenje

- 520-Obaveze prema povezanim pravnim licima klasifikovane u skupini sa sredstvima namjenjenim za prodaju ili otuđenje
- 521-Obaveze po dugoročnim zajmovima i kreditima u zemlji klasifikovane u skupinu sa sredstvima namjenjenim za prodaju ili otuđenje
- 522-Obaveze po dugoročnim zajmovima i kreditima u inostranstvu klasifikovane u skupinu sa sredstvima namjenjenim prodaji ili otuđenju
- 523-Ostale dugoročne obaveze klasifikovane u skupinu sa sredstvima namjenjenim prodaji ili otuđenju

53-Kratkoročne finansijske obaveze

- 530-Obaveze prema povezanim pravnim licima za zajmove i kredite
- 531-Obaveze po zajmovima i druge obaveze prema članovima društva
- 532-Obaveze po kreditima od banaka i drugih finansijskih institucija u zemlji
- 533-Obaveze po osnovi zajmova
- 534-Obaveze za primljene avanse
- 535-Obaveze za finansijske kredite iz inostranstva
- 537-Obaveze po kratkoročnim vrijednosnim papirima
- 538-Tekući dio dugoročnih finansijskih obaveza (obaveze za otplate dugoročnih kredita i zajmova koji dospjevaju u poslovnoj godini)
- 539-Ostale kratkoročne finansijske obaveze

54 Obaveze prema dobavljačima

- 540-Obaveze JP (konto internog obračuna)
- 541-Dobavljači u zemlji
- 542-Dobavljači u inostranstvu za kupljena dobra i usluge
- 543- Dobavljači u inostranstvu za uvoz u svoje ime i za tuđi račun
- 544-Obaveze iz komisijskih i konsignacijskih poslova
- 545-Obaveze prema zaposlenima
- 546-Tekuće obaveze za porez na dobit
- 547-Obaveze prema sudionicima iz dobiti
- 548-Obaveze za ostale poreze, doprinose i druga davanja
- 549-Ostale kratkoročne obaveze

55 Pasivna vremenska razgraničenja i rezervacija

550-Obračunati troškovi

551-Odgođeno plaćanje poreza iz dobiti

552-Zavisni troškovi nabavke trgovačke robe

553-Nerealizovani dobiti od držanja ulaganja u vrijednosne papire

554-Prihodi budućeg perioda

555-Odgođeno priznavanje prihoda

559-Ostala kratkoročna razgraničenja

56 Obaveze za PDV

57 Kratkoročne obaveze klasifikovane u grupu sa sredstvima namjenjenim za prodaju ili otuđenje

58 Obaveze unutar preduzeća

U svrhu utvrđivanja strukture izvora finansiranja elektroprivredna društva alociraju sve obaveze koje se mogu pripisati pojedinim segmentima ili elementima segmenta na racionalnoj osnovi, s tim da obaveze koje se ne mogu pripisati direktno pojedinom segmentu ili elementu segmenta treba istim dodijeliti primjenom adekvatnih alokacijskih ključeva.

5. KLASIFIKACIJA TROŠKOVA ELEKTROENERGETSKE DJELATNOSTI PO VRSTI

5.1. Troškovi rada i održavanja

Na klasi 3 knjiže se troškovi tekućeg perioda. Oni su raspoređeni i šifrirani po njihovim pojavnim oblicima i prirodi svrhe za koju su nastali. Ta podjela proizlazi iz zahtjeva MRS 1. Prema važećem kontnom planu za preduzeća propisane su sljedeće skupine konta:

30 Troškovi sirovina i materijala, energije i rezervnih dijelova

31 Troškovi amortizacije

32 Troškovi zaposlenih

33 Troškovi usluga

34 Ostali troškovi poslovanja

35 Troškovi finansiranja

36 Ukalkulisana rezervisanja za rizike i obaveze

37 Raspored troškova

U elektroprivrednim društvima za potrebe regulatornog procesa potrebno je da se pri knjiženju troškovi razdvajaju na proizvodne i neproizvodne troškove, tj. troškove administracije, uprave i prodaje (MRS 2 i MRS 11) i odmah da se razvrstavaju po mjestu i vrsti troška. Elektroprivredna društva trebaju u skladu sa zahtjevima Regulatorne komisije da evidentiraju troškove po analitičkim stavkama troškova i da imaju razdvojene troškove koji se odnose na obavljanje licencirane djelatnosti od troškova koji se pojavljuju prilikom obavljanja drugih djelatnosti za koje elektroprivredno društvo nema licencu izdatu od FERK-a.

U skladu s tim, u regulatorne svrhe važno je pravilno identifikovati troškove, kao jedan od ključnih elemenata odobrenog potrebnog prihoda elektroprivrednog društva:

- osnovni i pomoćni materijal izrade—predstavljaju varijabilne troškove čiji utrošak ovisi od ostvarenog obima proizvodnje
- troškovi režijskog materijala—predstavljaju fiksne troškove čiji utrošak ne zavisi od obima proizvodnje
- troškovi rada
 - troškovi rada na izradi učinaka predstavljaju varijabilne troškove koji se obračunavaju prema učinku i čiji iznos zavisi od obima proizvodnje
 - troškovi rada na bazi vremena provedenog na radu predstavljaju fiksne troškove i nezavisni su od ostvarenog obima proizvodnje
- Troškovi osnovnih sredstava
 - troškovi amortizacije (ako se obračunavaju po linearnoj metodi smatraju se fiksnim troškom, a ako se obračunavaju po funkcionalnoj metodi smatraju se varijabilnim troškom)
 - troškovi usluga za održavanje (tekuće i investicijsko održavanje) osnovnih sredstava—pretežno su fiksnog karaktera
 - troškovi osiguranja osnovnih sredstava—fiksni troškovi
- Troškovi usluga (mogu biti fiksnog i varijabilnog karaktera zavisno od prirode troška, direktno ili primjenom adekvatnog ključa)
- Troškovi rezervisanja—mogu biti fiksni i varijabilni zavisno od načina obračuna i djelatnosti u kojoj nastaju
- Troškovi poreza, doprinosa i drugih dažbina mogu biti fiksni i varijabilni zavisno od načina obračuna i djelatnosti u kojoj nastaju
- Finansijski rashodi
- Ostali rashodi

30-Materijalni troškovi (materijal, rezervni dijelovi, utrošena energija, otpis sitnog inventara, ambalaže i auto-guma, kalo rastur lom i kvar, odstupanja od cijena)

- Troškovi materijala, rezervnih dijelova, sitnog inventara
 - Troškovi materijala izrade (osnovni materijal i pomoćni materijal)
 - Troškovi materijala za održavanje (materijal za tekuće i investiciono održavanje)
 - Troškovi režijskog materijala (uredski i ostali materijal)
 - Kalo, rastur, lom i kvar
 - Odstupanja od cijena materijala
 - Troškovi rezervnih dijelova
 - Otpis sitnog inventara, ambalaže i auto-guma
- Troškovi goriva i energenata
 - Troškovi pogonskog goriva
 - Troškovi preuzete energije u distributivnu mrežu iz obnovljivih izvora (analitika na tarifne i ostale kupce)
 - Troškovi nabavke električne energije za isporuku kranjim kupcima (analitika na tarifne i ostale kupce)

- troškovi nabavke u zemlji
- troškovi nabavke iz inostranstva
- Troškovi energije za radnu i prevoznu mehanizaciju
- Troškovi vlastite potrošnje električne energije
- Troškovi goriva za putnička i terenska vozila
- Ostali troškovi utrošene električne energije za vlastite potrebe
- Ostali troškovi goriva i tehnološke vode

32, 34-Troškovi bruto zarada i ostali troškovi zaposlenih

- Troškovi bruto zarada i ostali troškovi zaposlenih
 - Neto lična primanja
 - Troškovi neto zarada za redovan rad na osnovu vremena provedenog na radu
 - Troškovi neto zarada za rad po učinku
 - Troškovi neto zarada po osnovu rezultata
 - Naknade za vrijeme bolovanja, godišnjeg odmora, praznika, rad nedeljom
 - Porezi na neto zarade
 - Doprinosi na neto zarade
 - Doprinosi iz plata
 - Doprinosi na plate
 - Ostali troškovi rada
 - Trošak toplog obroka
 - Trošak prevoza vlastitim vozilom i vozilima javnog prevoza
 - Troškovi ostalih primanja zaposlenih:
 - Za regres i ostala lična primanja
 - Za dnevnice na službenom putu
 - Za terenski dodatak
 - Za odvojeni život
 - Naknade i drugi troškovi članova nadzornog i drugih odbora preduzeća, komisija i sl.
 - Privremeni i povremeni poslovi
 - Troškovi vezani za ugovore o dijelu
 - Jubilirane nagrade
 - Pomoć zaposlenim
 - Ostali troškovi vezani za primanje zaposlenih

33-Troškovi usluga

- Troškovi proizvodnih usluga
 - Troškovi usluga na izradi učinaka
 - Troškovi transportnih usluga
 - Troškovi usluga pošte i telefona
 - Troškovi usluga tekućeg održavanja osnovnih sredstava
 - Troškovi usluga na godišnjem remontu osnovnih postrojenja
 - Troškovi usluga na otklanjanju štete na osnovnim postrojenjima licenciranih djelatnosti
 - Troškovi održavanja računarskih programa
 - Troškovi ostalih usluga održavanja

- Troškovi razvojnih i specijalističkih usluga (istraživanje i razvoj)
 - Troškovi konsultantskih usluga na razvoju proizvodnih i distributivnih sistema i sistema mjerenja
 - Troškovi usluga na tehničko-tehnološkim unapređenjima
 - Troškovi usluga na unapređenju radnih procesa
- Troškovi ostalih usluga
 - Troškovi zakupa osnovnih sredstava
 - Troškovi po ugovorima o lizingu opreme
 - Troškovi izlaganja na sajmovima
 - Troškovi reklame i propagande
 - Dati vlastiti proizvodi u reklamne svrhe
 - Troškovi komunalnih usluga
 - Troškovi za usluge fizičkog obezbjeđenja objekata
 - Troškovi usluga zaštite na radu
 - Troškovi usluga protiv požarne zaštite
 - Usluge posredovanja (špediterske, vanjsko-trgovinske usluge i sl.)
 - Troškovi ostalih usluga

31-Amortizacija

- Trošak amortizacije
 - Troškovi amortizacije nematerijalnih sredstava
 - Troškovi amortizacije građevinskih objekata (objekata licencirane djelatnosti)
 - Troškovi amortizacije postrojenja i opreme
 - Troškovi amortizacije alata, pogonskog inventara i kancelarijskog namještaja
 - Troškovi amortizacije prevoznih sredstava
 - Troškovi amortizacije doniranih sredstava
 - Troškovi amortizacije za ostala stalna materijalna sredstva
 - Troškovi amortizacije priključaka
 - Troškovi amortizacije sa osnove revalorizacije stalnih sredstava (analitika po sredstvima)

36-Rezervisanja za rizike i troškove-obaveze

- Troškovi rezervisanja
 - Troškovi rezervisanja za obnavljanje prirodnih bogatstava koji zavise od obima eksploatacije
 - Troškovi rezervisanja za restrukturisanje
 - Troškovi rezervisanja za rizike u garantnom roku
 - Troškovi rezervisanja po započetim sudskim sporovima
 - Troškovi rezervisanja za otpremnine
 - Troškovi rezervisanja za obaveze prema zaposlenima
 - Troškovi rezervisanja za isplatu štete
 - Ostala rezervisanja za rizike i troškove-obaveze
- Nematerijalni troškovi
 - Troškovi neproizvodnih usluga
 - Troškovi revizije godišnjeg obračuna

- Troškovi advokatskih usluga
- Troškovi stipendija učenicima i studentima
- Sudske takse
- Troškovi ostalih usluga društvenih djelatnosti
- Troškovi stručnog usavršavanja zaposlenih
- Troškovi stručne literature
- Ostali troškovi neproizvodnih usluga
- Troškovi regulatornih naknada
- Troškovi reprezentacije (u zemlji i inostranstvu)
- Troškovi osiguranja imovine
- Troškovi osiguranja zaposlenih
- Troškovi bankovnih usluga (platni promet, provizije, troškovi akreditiva i sl. usluge)
- Troškovi naknada, članarina i druga davanja (analitika na fiksni i varijabilni dio)
- Troškovi poreza (analitika na fiksni i varijabilni dio)

Troškovi poreza i doprinosa predstavljaju dio vrijednosti dohodka ili imovine što ga država, odnosno jedinica lokalne uprave, na osnovu važećih propisa potražuje od fizičkog, odnosno pravnog lica. Porezi i drugi doprinosi i naknade se izračunavaju u skladu sa važećim propisima u Bosni i Hercegovini, Federaciji BiH i MRS-ima.

6. KLASIFIKACIJA PRIHODA I RASHODA ELEKTROPRIVREDNE DJELATNOSTI

6.1. Prihodi

Prihod je bruto priliv ekonomskih koristi u određenom periodu, koje se ostvaruje iz redovnih aktivnosti pravnog lica, a koji dovodi do povećanja vlastitog kapitala, osim onih povećanja koja se odnose na unose učesnika u kapitalu. Prihod uključuje samo one bruto-prilive ekonomskih koristi koje pravno lice primi ili potražuje za vlastiti račun. Iznosi naplaćeni za račun trećih strana, kao što su razni porezi koji se obračunavaju na prodatu robu ili učinjene usluge (PDV), ne predstavljaju ekonomske koristi koje pritiču u poduzeće i ne dovode do povećanja kapitala. Stoga se oni izuzimaju iz prihoda.

Prihod se mjeri po fer vrijednosti nadoknade ili potraživanja.

U svom poslovanju elektroprivredna društva ostvaruju, prihode od prodaje proizvoda i usluga i ostale prihode. Prihodi na osnovu klasifikacije prema kupcima mogu biti:

- prihod od prodaje električne energije povezanim pravnim licima
- prihod od prodaje električne energije u zemlji
- prihod od prodaje električne energije u inostranstvu

Elektroprivredna društva koja obavljaju djelatnost proizvodnje električne energije ostvaruju:

- prihod od prodaje električne energije (snabdjevačima tarifnih kupaca, snabdjevačima kvalifikovanih kupaca i prihod od međunarodne trgovine).
- prihode od rezervisanih pomoćnih usluga,
- prihod od pruženih pomoćnih usluga

- ostale prihode

Elektroprivredna društva koja obavljaju djelatnost distribucije električne energije ostvaruju:

- prihod po mrežnoj tarifi (nekvalifikovani i kvalifikovani kupci)
- prihod od jednokratnih naknada (za priključenje i povećanje priključne snage)
- ostali prihodi (obrada zahtjeva, isključenje i ponovno uključenje, ispitivanje i drugo)

Elektroprivredna društva koja obavljaju djelatnost snabdijevanja I reda (tarifnih kupaca) ostvaruju:

- prihod na osnovu izdatih faktura za utrošenu električnu energiju nekvalifikovanim (tarifnim) kupcima
- ostale prihode

Elektroprivredna društva koja obavljaju djelatnost snabdijevanja II reda ostvaruju:

- prihod na osnovu izdatih faktura za utrošenu električnu energiju kvalifikovanim kupcima i ostalim kupcima
- ostale prihode

Sredstva primljena bez nadoknade, odnosno donirana sredstva u stalna sredstva elektroprivrednog društva, vode se na računu razgraničenog prihoda čijom realizacijom se u visini obračunatog pripadajućeg troška amortizacije odobrava prihod obračunskog perioda.

Svaki segment unutar elektroprivrednog društva ostvaruje svoju internu realizaciju i u skladu sa tim prihode od interne realizacije na osnovu kojih se realizuje konsolidacija računa ukupnog prihoda na nivou elektroprivrednog društva.

Interni prihodi po vrsti segmenata elektroprivrednog društva obuhvataju:

- prihod od prodaje proizvoda–interna realizacija proizvoda za interno transferisane proizvode
- prihoda od prodaje usluga-interna realizacija usluga za interno transferisane usluge

Potrošnja električne energije za vlastite potrebe smatra se prihodom, odnosno rashodom za električnu energiju odgovarajućeg segmenta. Svaki segment u okviru elektroprivrednog društva izrađuje finansijske izvještaje u svom finansijskom knjigovodstvu na osnovu kojih se izrađuje konsolidovani finansijski izvještaj na nivou elektroprivrednog društva. Ostali prihodi su prihodi iz različitih izvora koji su proistekli ili koji su uslovljeni djelatnošću i poslovanjem svakog segmenta elektroprivrednog društva ili koji su vezani za njegovo poslovanje.

60 Prihodi od prodaje proizvoda i usluga

- prihodi od prodaje električne energije (domaćinstva, samonaplativa brojila, ostale kategorije potrošnje, neovlaštena potrošnja)
- prihodi od pruženih usluga (prihod od priključaka-jednokratna naknada od kupca, povećanja angažovane snage, elektroenergetske saglasnosti, nefakturisanih usluga)
- prihodi od prodaje dobara i usluga na stranom tržištu
- prihodi od upotrebe dobara i usluga za potrebe pravnog lica

- prihodi sa osnova ugovora o izgradnji
- prihodi od zakupnina i najmnina
- ostali prihodi od prodaje

61 Finansijski prihodi

- prihodi od udjela u dobiti pridruženih društava
- prihodi od ulaganja u drugim povezanim društvima
- prihodi od kamata po osnovu zajmova kao i ostali finansijski prihodi iz odnosa sa povezanim društvima
- prihodi od divendi i udjela u dobiti nepovezanih društava
- prihodi od kamata po osnovu zajmova nepovezanim društvima i drugim licima
- pozitivne kursne razlike
- prihodi u visini realizovanih dobitaka od prodaje dionica i poslovnih udjela i druge finansijske imovine
- prihodi od nadoknade za finansiranja, odnosno od kamata po osnovu finansijskih zajmova
- prihodi od ulaganja u nekretnine
- ostali finansijski prihodi

62 Prihodi (dobici) sa osnova promjene vrijednosti i otuđenja stalnih sredstava

- promjena vrijednosti–revalorizacija biološke imovine
- promjena vrijednosti–revalorizacija ulaganja u nekretnine
- povećanje vrijednosti materijalnih i nematerijalnih sredstava u visini u kojoj se poništava ranije revalorizacijsko smanjenje istog sredstva
- povećanje vrijednosti finansijske imovine u visini u kojoj se poništava ranije revalorizacijsko smanjenje istog sredstva
- prihodi s osnove promjene vrijednosti drugih stalnih sredstava
- dobiti od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme
- dobiti od prodaje nematerijalnih sredstava
- dobiti od prodaje biološke imovine
- dobiti od prodaje stalnih sredstava klasifikovani kao sredstva namjenjena za prodaju
- dobiti od prodaje ostalih stalnih (netekućih) sredstava

63-Ostali prihodi

- prihodi od subvencija, dotacija, podrške, poticaja i dr.
- prihodi od otpisanih obaveza
- viškovi
- prihodi od prodanog materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara
- prihodi od naplate štete od osiguravajućeg društva
- prihodi od penala, kazni, nagrada, odustatnina i sl.
- naplaćena prethodno otpisana potraživanja
- prihodi od ukidanja dugoročnih rezervisanja
- prihodi iz ranijih godina
- ostali prihodi

6.2. Rashodi

Rashodima se smatraju smanjenja ekonomske koristi elektroprivrednog društva tokom obračunskog perioda u obliku odljeva ili smanjenja sredstava ili pak nastanka obaveza, što ima za posljedicu smanjenje glavnice, osim onih smanjenja koja su proistekla iz raspodjele sudionicima u glavnici.

Rashodi se definišu:

- rashodi koji nastaju kao rezultat obavljanja redovnih aktivnosti
- rashodi koji ne proističu iz redovnih aktivnosti

U rashode se mogu uključiti izdaci koji imaju obilježja imovine, izdaci koji su u vezi sa namjenskim izvorima i izdaci za koje se može iskazati potraživanje od zaposlenika.

Rashodi sa osnove finansiranja obuhvataju rashode za kamate na kredite, negativne kursne razlike i ostale rashode. Rashodi za kamate na kredite koje je elektroprivredno društvo uzelo za finansiranje osnovnih i obrtnih sredstava alociraju se na segmente radi utvrđivanja troškova pozajmljenog kapitala za finansiranje poslovanja segmenta. Na osnovu izdataka za kamate na kredite utvrđuje se ponderisana prosječna cijena pozajmljenog kapitala kod regulisanih djelatnosti.

Na sintetičkom računovodstvenom kontu ostalih rashoda elektroprivredno društvo evidentira sve rashode koji su nastali na osnovu manjkova, otpisa obrtnih sredstava, otpisa i prodaje stalnih sredstava, te na osnovu rashodovanja osnovnih sredstava i inventara. Troškovi obavljanja regulisane djelatnosti se zbog svođenja vrijednosti obrtnih sredstava na fer vrijednost (ispravka vrijednosti zaliha), evidentiraju kao ostali rashodi–otpisi obrtnih sredstava.

Takođe, u ostale rashode uključuju se i troškovi ispravke vrijednosti nenaplativih potraživanja.

65-Operativni rashodi

- troškovi prodatih proizvoda
- troškovi obračunatih usluga
- troškovi nabavke prodane robe
- troškovi distribucije
- troškovi uprave, prodaje i administracije
- troškovi upotrebljenih dobara i usluga za potrebe pravnog lica za koje je iskazan prihod
- fiksni troškovi za neiskorišteni normalni kapacitet
- usklađivanje vrijednosti zaliha
- ostali operativni rashodi

66-Finansijski rashodi

- rashodi (gubici) od ulaganja u pridružena pravna lica
- rashodi od ulaganja u drugim povezanim društvima
- kamate po osnovu zajmova i kredita i ostali finansijski rashodi iz odnosa sa povezanim društvima
- rashodi od ulaganja u nepovezanim društvima
- kamate po osnovu zajmova i kredita od nepovezanih društava i drugih lica
- negativne kursne razlike
- rashodi u visini gubitaka pri prodaji dionica i poslovnih udjela
- diskonti-gubici pri prodaji finansijske imovine
- ostali finansijski rashodi

67-Gubici od umanjenja vrijednosti i otuđenja stalnih (netekućih) sredstava

- gubici od umanjenja vrijednosti nekretnina, postrojenja, opreme i ostalih materijalnih sredstava
- gubici od umanjenja vrijednosti nematerijalne imovine
- gubici od umanjenja vrijednosti biološke imovine
- gubici od umanjenja finansijskih ulaganja, zajmova i potraživanja
- gubici od umanjenja vrijednosti ulaganja u nekretnine
- gubici od prodaje nekretnina, postrojenja, opreme i ostalih materijalnih sredstava
- gubici od prodaje nematerijalne imovine
- gubici od prodaje biološke imovine
- gubici od umanjenja vrijednosti i od otuđenja stalnih sredstava klasifikovanih kao sredstva namjenjena za prodaju
- ostali gubici od umanjenja vrijednosti i gubici i od otuđenja stalnih sredstava

68-Ostali rashodi

- nabavna vrijednost prodanih sirovina, materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara
- pokloni
- manjkovi
- kazne, penali i nadoknada šteta
- otpis nenaplativih potraživanja i ulaganja
- gubici na ugovorima o izgradnji
- naknadno odobreni popusti
- naknadno utvrđeni rashodi iz prošlih godina
- ostali rashodi

SADRŽAJ:

UVOD

1. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA

1.1. Evidentiranje troškova po mjestima troška

2. KLASIFIKACIJA OSNOVNIH SREDSTVA ZA OBAVLJANJE ELEKTROPRIVREDNIH DJELATNOSTI

2.1. Vođenje računa stalnih sredstava u elektroprivrednom društvu

2.2. Kriteriji za uključivanje stalnih sredstava u regulatornu osnovicu

2.2.1. Stalna sredstva za proizvodnju električne energije u termoelektrani

2.2.2. Stalna sredstva za proizvodnju električne energije u hidroelektranama

2.2.3. Stalna sredstva za distribuciju električne energije

2.2.4. Stalna sredstva za djelatnost snabdijevanja električnom energijom I reda i snabdijevanja električnom energijom II reda

2.2.5. Ostala sredstva za obavljanje elektroprivredne djelatnosti

2.2.6. Sredstva u pripremi

2.2.7. Građevinski objekti pomoćnih, pratećih, zajedničkih i opštih poslova, te sporednih djelatnosti

2.3. Politika amortizacije i upotrebnog vijeka sredstava

2.4. Ulaganje u nekretnine

3. OBRRTNA SREDSTVA

3.1. Zalihe

3.2. Potraživanja od kupaca

3.3. Novac, kratkoročna potraživanja i ulaganja

4. KLASIFIKACIJA IZVORA SREDSTAVA

4.1. Alokacija izvora finansiranja regulatorne osnovice

4.2. Obaveze (kratkoročne i dugoročne)

5. KLASIFIKACIJA TROŠKOVA ELEKTROENERGETSKE DJELATNOSTI PO VRSTI

5.1. Troškovi rada i održavanja

6. KLASIFIKACIJA PRIHODA I RASHODA ELEKTROPRIVREDNE DJELATNOSTI

6.1. Prihodi

6.2. Rashodi